

MÖKKEILYÄ JA MATKAILUA 2022

Vapaa-ajan asukkaiden palvelujen käyttö Etelä-Pohjanmaalla

Hannu Tuuri, Marja Katajavirta, Sanna Jyllilä & Elina Järvinen

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ISBN 978-952-7515-17-4 (PDF)

Kansikuva: Visit Lakeus

Kuvat tuotettu Euroopan maaseuturahaston tuella.

Taitto: Marja Katajavirta Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Seinäjoki 2023

TIIVISTELMÄ

Tässä raportissa esitetään tulokset tutkimuksesta, jossa kartoitettiin Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asunnon omistavien, mutta vakituisesti muualla kuin mökin sijaintipaikkakunnalla asuvien mökkeilyä ja palveluiden käyttöä vapaa-ajan asunnon lähialueella. Lisäksi tässä selvityksessä kartoitettiin myös kuntien näkemyksiä vapaa-ajan asukkaiden merkityksestä ja huomioinnista kunnissa. Tutkimuksen rahoitti Töysän Säästöpankkisäätiö.

Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää, millaisia palveluita vapaa-ajan asukkaat mökin sijaintipaikkakunnalla käyttävät. Vastauksia pyrittiin saamaan mm. seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Kuinka paljon vapaa-ajan asuntoja käytetään?
- 2) Mitä matkailupalveluita vapaa-asuntojen asukkaat käyttävät?
- 3) Mistä vapaa-ajan asukkaat saavat tietoa kuntien matkailu- ja muista palveluista?
- 4) Kuinka paljon vapaa-ajan asukkaat käyttävät rahaa vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla ja/tai lähialueilla?
- 5) Millaisia aikomuksia vapaa-ajan asuntojen omistajilla on mökin suhteen tulevaisuudessa?

Tutkimuksen tulokset perustuvat pääosin kahteen alkuvuodesta 2023 kerättyyn aineistoon; vapaa-ajan asukkaille toteutettuun kirjekyselyyn ja Etelä-Pohjanmaan kuntien edustajille tehtyyn verkkokyselyyn. Lisäksi tutkimuksessa on käytetty vertailuaineistona vuonna 2014 toteutetun vastaavan tutkimuksen tuloksia sekä Tilastokeskuksen tietokantojen tietoja. Vapaa-ajan asukkaiden tutkimusta varten hankittiin Digi- ja väestötietovirastosta 1500 tutkimuksen kohderyhmään kuuluvan vapaa-ajan asukkaan yhteystiedot. Kyselyn aineisto kerättiin kirjekyselyllä tammi-helmikuussa 2023 ja vastauksia saatiin 580 kappaletta (vastausprosentti 39 %). Samaan aikaan toteutettuun kuntakyselyyn vastasivat kaikkien 18 Etelä-Pohjanmaan kunnan edustajat.

Tulokset osoittavat, että tutkimuksen kohderyhmästä vapaa-ajan asunnon Etelä-Pohjanmaalla omistavista, mutta vakituisesti toisessa kunnassa asuvista, valtaosa asuu kolmen maakunnan alueella. Noin 44 % asuu Etelä-Pohjanmaalla, 14 % Pohjanmaalla ja 17 % Uudellamaalla. Kohtuullisen lähellä, alle tunnin matkan päässä vapaa-ajan asunnolta, asuu noin 43 % vastaajista. Vapaa-ajan asuntojen omistajuus on keskittynyt pääosin vanhemmalle väestöosalle. Noin

joka kymmenennen vapaa-ajan asunnon omistaja on alle 40-vuotias. Myös vapaa-ajan asuntojen käyttäjät olivat enemmän vanhempien kuin nuorempien ikäluokkien edustajia. Tosin nuorempia mökkien käyttäjiä oli moninkertainen määrä siihen verrattuna siihen, kuinka moni heistä oli omistaja.

Tutkimuksen kohteena olevilla vapaa-ajan asunnoilla vietettiin melko paljon aikaa; vuoden 2022 aikana näillä vapaa-ajan asunnoilla yövyttiin keskimäärin 61 kertaa ja tehtiin 14 päiväkäyntiä. Vapaa-ajan asunnon käyttö on jonkin verran lisääntynyt vuodesta 2013. Toisaalta vapaa-ajan asuntojen käyttö painottuu edelleen vahvasti kesäkuukausiin, yli puolet yöpymisistä ja päiväkäynneistä tapahtuu kesä-elokuun aikana.

Vastaajista 21 % arvioi vapaa-ajan asunnollaan olevan hyvät valmiudet etätöiden tekemiseen ja 41 % kohtalaiset valmiudet. Noin joka neljännellä mökillä oli tehty etätöitä.

Vapaa-ajan asukkaat ostivat melko paljon erilaisia mökeille suunnattuja palveluja. Useimmiten vapaa-ajan asukkaat olivat ostaneet mökkiläisille tarjotuista palveluista lumien aurauspalvelua (35 %), pieniä korjaus- ja kunnostustöitä (16 %) sekä puiden kaato- ja pilkkomispalvelua (17 %). Vapaa-ajan asukkaat ovat kiinnostuneita jatkossa ostamaan enemmän palveluita kuin mitä ovat tähän saakka käyttäneet.

Tutkimuksen vastaajista 2/3 kertoo, että ollessaan vapaa-ajan asunnolla, he haluavat oleilla ja puuhastella siellä, eivätkä kaipaa ulkopuolisia aktiviteetteja. Tästä huolimatta he ovat melko aktiivisia tapahtumien osallistujia ja mökki-alueiden palveluiden käyttäjiä.

Tutkimuksen kohderyhmään kuuluvat vapaa-ajan asukkaat kertoivat oman taloutensa käyttäneen rahaa viimeksi kuluneen vuoden 2022 aikana vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai sen lähialueella keskimäärin noin 3150 €. Tästä summasta käytettiin eniten uudisrakentamiseen ja korjauksiin (keskimäärin noin 1200 €) ja päivittäistavaroihin (noin 960 €). Rahan käyttö oli kasvanut jonkun verran vuodesta 2014, jolloin vapaa-ajan asukkaat käyttivät rahaa keskimäärin 2350 € per talous. Rahan käyttö oli kasvanut vajaassa 10 vuodessa noin 34 %.

Lähes puolet vastaajista aikoo panostaa vapaa-ajan asuntoonsa tekemällä siellä joko pieniä tai isompia remontteja. Omistajanvaihdoksia perheen sisällä suunnitteli noin kuusi prosenttia ja myymistä ulkopuoliselle noin viisi prosenttia vapaa-ajan asukkaista.

Etelä-Pohjanmaan kunnat arvostavat vapaa-ajan asukkaitaan. Puolet kunnista arvioi vapaa-ajan asukkaiden olevan erittäin merkittäviä ja neljännes melko merkittäviä kuntien elinvoimalle. Noin 70 % kunnista oli huomionnut vapaa-ajan asukkaat kuntien strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa. Kunnat tekivät tiedotusta vapaa-ajan asukkaille hyvin monipuolisesti eri välineitä hyödyntäen mm. sosiaalisen median kanavissa, kunnan verkkosivuilla ja paikallis- ja ilmaisjakelulehdissä.

Tehty tutkimus antaa hyvän kuvan Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asunnon omistavien, mutta vakituisesti muualla kuin mökin sijaintipaikkakunnalla asuvien mökkeilystä ja palveluiden käytöstä vapaa-ajan asunnon lähialueella. Vapaa-ajan asukkaat ovat merkittäviä palveluiden käyttäjiä ja mökkien sijaintikuntien elinvoiman lisääjiä. Noin kymmenen vuoden aikana mökkeily on myös piristynyt, ja mökkeilijöiden kasvaneet palveluiden tarpeet luovat lisää mahdollisuuksia näitä palveluita tuottaville yrityksille.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää matkailutoimialan kehittämisessä sekä tuotteiden ja palveluiden suunnittelun tukena. Yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden välillä on tarpeellista, että vapaa-ajan asukkaat merkittävänä palveluiden käyttäjäryhmänä tulee huomioiduksi ja heille suunnatut palvelut saavutettaviksi.

Asiasanat: Etelä-Pohjanmaa, vapaa-ajan asunto, monipaikkaisuus, kesämökki, matkailu, matkailupalvelut, rahankäyttö

SISÄLLYS

Tiivistelmä	3
Sisällys	6
Kuvio- ja taulukkoluetelo	7
Käytetyt termit.....	9
1 JOHDANTO	11
1.1 Kesämökkit Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla	12
1.2 Vapaa-ajan asukas matkailijana	17
1.3 Tutkimuksen tavoitteet	18
1.4 Tutkimuksen toteuttaminen	19
2 VAPAA-AJAN ASUKKAIDEN KYSELYN TULOKSET	23
2.1 Vapaa-ajan asunnon sijainti	23
2.2 Kodin ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys	23
2.3 Vapaa-ajan asunnon omistajat	27
2.4 Kesämökkien koko Suomessa	29
2.5 Vapaa-ajan asunnon varustelutaso	30
2.6 Vapaa-ajan asunnon käyttö	33
2.7 Vapaa-ajan asuntojen etätyöskentelyvalmiudet	35
2.8 Millainen mökkeilijä olet?	38
2.9 Vapaa-ajan asunnoille suunnattujen palveluiden käyttö ja kiinnostus	39
2.10 Vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan aktiviteettien käyttö	40
2.11 Vapaa-ajan asumiseen liittyvä rahan käyttö	43
2.12 Tiedon hankinta palveluista	47
2.13 Vapaa-ajan asuntoon liittyvät suunnitelmat	50
3 KUNTAKYSELYN TULOKSET	53
3.1 Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kuntien elinvoimalle	53
3.2 Vapaa-ajan asukkaiden huomiointi kunnissa	54
3.3 Yhteydenpito vapaa-ajan asukkaisiin	56
3.4 Muutoksia vapaa-ajan asukkaiden palveluiden käytössä	57
3.5 Vapaamuotoiset kommentit	59
4 YHTEENVETO JA POHDINTA.....	61
4.1 Yhteenveto tutkimustuloksista	61
4.2 Pohdinta	64
LÄHTEET	66

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Kesämökkien määrä Suomessa vuonna 2022 maakunnittain	13
Kuvio 2. Vapaa-ajan asunnon ja kodin välinen etäisyys	25
Kuvio 3. Vapaa-ajan asunnon sijainti.....	26
Kuvio 4. Mökin omistajien ikä ja käyttäjien ikä luokittain tarkasteltuna	28
Kuvio 5. Kesämökit Suomessa pinta-alan mukaan v. 2020.	29
Kuvio 6. Vapaa-ajan asuntojen varustelutaso	31
Kuvio 7. Vapaa-ajan asuntojen vuodepaikkojen lukumäärä	32
Kuvio 8. Vapaa-ajan asunnon valmiudet etätyöskentelyä varten.....	36
Kuvio 9. Etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnoilta	37
Kuvio 10. Millainen mökkeilijä olet? - vastaajien arvioimana	39
Kuvio 11. Vapaa-ajan asunnolle suunnattujen palvelujen käyttö ja vastaajien halukkuus ostaa palveluja.....	40
Kuvio 12. Mökkipaikkakunnan tai lähialueen liikuntapalvelujen ja -aktiviteettien käyttö viimeisen vuoden aikana ja kiinnostus käyttää	41
Kuvio 13. Mökkipaikkakunnan tai lähialueen käytikohteissa ja tapahtumissa käynti sekä palveluiden käyttö viimeisen vuoden aikana ja kiinnostus tulevaisuudessa.....	43
Kuvio 14. Suunnitteilla olevat muutokset vapaa-ajan asuntoon liittyen.....	51
Kuvio 15. Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kunnan elinvoiman kannalta ..	53

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Kesämökkien lukumäärä (kertymä) vuodesta 1970 vuoteen 2022 koko Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla, seutukunnittain ja eri kunnissa	15
Taulukko 2. Etelä-Pohjanmaan mökkien omistus	16
Taulukko 3. Etelä-Pohjanmaan kuntien pinta-alat ja makean veden osuus.....	17
Taulukko 4. Kyselyn vastaajat, lähetetyt kyselyt ja vastausprosentit seutukunnittain ja kunnittain	21
Taulukko 5. Kyselyn vastaanottajat kotipaikkakunnan mukaan maakunnittain.....	24
Taulukko 6. Vapaa-ajan asunnon ja kodin välinen etäisyys seutukunnittain.....	26
Taulukko 7. Vapaa-ajan asunnon sijainti seutukunnittain	27
Taulukko 8. Vapaa-ajan asunnon soveltuvuus talvikäyttöön seutukunnittain tarkasteltuna	30

Taulukko 9. Vapaa-ajan asuntojen vuodepaikkojen lukumäärä seutukunnittain tarkasteltuna.....	32
Taulukko 10. Kaikkien omistajien ja perheenjäsenten keskimääräiset yöpymiset ja päiväkäynnit per kolmen kuukauden ajanjakso vuonna 2022 vapaa-ajan asunnolla	33
Taulukko 11. Kaikkien omistajien ja perheenjäsenten yöpymiset ja päiväkäynnit vapaa-ajan asunnolla ja etäisyys asunnolta kotiin (keskiarvo per v. 2022)	34
Taulukko 12. Muiden kuin omistajien ja perheeseen kuuluvien yöpymiset ja päiväkäynnit vapaa-ajan asunnolla	35
Taulukko 13. Vapaa-ajan asuntojen valmiudet etätöiden tekemistä varten seutukunnittain tarkasteltuna.....	36
Taulukko 14. Etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnoilta seutukunnittain tarkasteltuna	38
Taulukko 15. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella	45
Taulukko 16. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella ja vapaa-ajan asunnon etäisyys kotoa.....	46
Taulukko 17. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella ja vapaa-ajan asunnon sijaintiseutukunnittain	47
Taulukko 18. Tiedon hakeminen/saaminen vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja lähialueen palveluista	49
Taulukko 19. Tiedonsaannin helpous vapaa-ajan asunnon lähellä olevista palveluista	50
Taulukko 20. Seutukunnittain suunnitteilla olevat muutokset vapaa-ajan asuntoon liittyen	52
Taulukko 21. Vapaa-ajan asukkaiden huomiointi kunnan strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa	53
Taulukko 22. Onko kunnan kaavoitustilanne muuttunut tai muuttumassa vapaa-ajan asuntoihin liittyen?.....	55
Taulukko 23. Selvitykset vapaa-ajan asukkaille.....	55
Taulukko 24. Mitä asioita vapaa-ajan asukkailta on selvitetty?	56
Taulukko 25. Onko kunnilla vapaa-ajan asunnon omistajien yhteystiedot?	56
Taulukko 26. Kuntien tiedotuskanavat vapaa-ajan asukkaille.....	57

KÄYTETYT TERMIT

Etätyö

Etätyöllä tarkoitetaan ansiotyötä, jota tehdään varsinaisen työpaikan ulkopuolella, esimerkiksi kotona tai vapaa-ajanasunnolla, ja että siitä on sovittu työntekijän kanssa. Etätyö on työtä, jota voisi työn luonteen puolesta tehdä myös työpaikalla ja sille on olennaista ajasta ja paikasta riippumattomat työjärjestelyt.

Kesäasukas

Kesäasukkaita ovat mökin tai vapaa-ajan asunnon omistajan asutokunnan henkilöt yhteensä. Kesäasukkaiden lukumäärään ei lasketa mukaan henkilöitä, joiden kesämökki sijaitsee samassa kunnassa, missä omistajan vakinainen asunto sijaitsee. Jos sama henkilö omistaa useampia kuin yhden kesämökin samassa kunnassa, lasketaan tämän asutokunnan henkilöt ko. kunnan kesäasukkaiksi vain kerran. Jos asutokunnalla on kesämökki useammassa kunnassa, lasketaan ko. henkilöt kesäasukkaiksi kaikissa kunnissa. Perikuntien omistamia, yhteisomistuksessa olevia tai ulkomaalaisten omistamia kesämökkejä ei huomioida kesäasukkaiden lukumäärää laskettaessa.

Matkailija

Yöpyvä matkailija, joka viettää vähintään yhden yön matkan kohteessa joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Matkailija, joka ei yövy yhtään kertaa matkansa aikana, on päivämatkailija (päiväkävijä).

Matkailu

Matkailu on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden ajan vapaa-ajanvieton, liikematkan tai muussa tarkoituksessa.

Monipaikkaisuus

Monipaikkaisuus on ihmisten jokapäiväisiä elinympäristöjä yhä useammin leimaavan, monien merkityksellisten paikkojen ja niiden välillä tapahtuvan liikkumisen kokonaisuus. Se koostuu eri paikoissa tapahtuvasta liikkumisesta, palveluista, työstä, harrastuksista, kokemuksista ja asumisesta.

Vapaa-ajan asunto

Vapaa-ajan asunto (=mökki) on kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettu vapaa-ajan asuinrakennus tai asuinrakennus, jota käytetään loma- tai vapaa-ajan asuntona. Liiketoimintaa palvelevia lomamökkejä, lomakyläiden rakennuksia ja siirtolapuutarhamökkejä ei lueta vapaa-ajan asuinrakennuksiksi.

Vapaa-ajan matka

Vapaa-ajan matka viittaa matkan tarkoitukseen ja motiiviin. Vapaa-ajan matka on tavanomaisen elinpiirin ulkopuolelle tehty matka, jonka päätarkoituksena Suomessa on ajanviete, lomavietto, virkistys, rentoutuminen, harrastukset jne. Tällaisia ovat esimerkiksi mökkimatkat, vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo sekä vapaa-ajan risteilyt ja päivämatkat. Työ- ja liikematkustamista, kuten kokousmatkoja ei lueta vapaa-ajan matkoiksi.

Lähde: Tilastokeskus

1 JOHDANTO

Mökkeily on suomalaisille tärkeä asia. Se on osa suomalaista kulttuuria ja myös matkailuelinkeinoa. Vapaa-ajan asuntoja on Suomessa yli 500 000 ja toistuvasti vapaa-ajan asuntoja käyttää noin puolet Suomen väestöstä (Mökkibarometri 2021). Tarkat arviot vapaa-ajan asuntojen käyttäjien määristä hieman vaihtelevat. Erilaisista laskentatavoista ja vapaa-ajan asunnon määritelmästä riippuen toistuvasti vapaa-ajan asuntoa käyttäviä voidaan arvioida Suomessa olevan 2,4 – 2,9 miljoonaa.

Mökkeilyn vetovoimaisuus näyttää säilyvän tulevaisuudessakin ainakin nuorten aikuisten ja mökin omistajien mielestä. Etenkin maakunnissa, kotiseudulla ja suvun mökkiperinteillä on suuri merkitys mökkialueen valinnassa. Valtioneuvosto ja Saaristoasiain neuvottelukunta toteutti vuonna 2017 laajan tutkimuksen mökin omistajille ja nuorille aikuisille (25–45-vuotiaat) otsikolla Nuoret aikuiset mökkiläisinä 2030. Tuossa tutkimuksessa kesämökkien tulevaisuus nähdään melko myönteisenä. Hyvin harvat mökin omistajat ja nuoret arvioivat, että oma mökki olisi hoitamaton tai jopa autioitunut vuonna 2030. Nuoret suhtautuvat mökin lunastukseen positiivisemmin kuin nykyiset omistajat. Nuorista kolmannes uskoo, että joku suvusta lunastaa mökin. Kolme viidestä kyselyn vastaajasta on vuonna 2030 iältään 75-vuotias ja heistä taas hyvin harva uskoo lähipiiristään löytyvän mökille lunastajaa vuoteen 2030 mennessä. Suurella osalla nuorista kyselyn vastaajista (noin 75 %) on käytössä vanhempien, isovanhempien tai perikunnan mökki. Heistä yli puolet voisi periaatteessa joskus tulevaisuudessa lunastaa mökin itselleen. Useimmilla mökin lunastamisen negatiivisia puolia olivat ajan puute, mökin ylläpidon työläys, etäisyydet, mökin hinta ja oma taloustilanne.

Mökkeily on tärkeää yksittäisille ihmisille, mutta se on tärkeää myös kunnille, joissa mökit sijaitsevat. Mökkeily vaikuttaa kuntien talouteen (mm. kiinteistöverot) ja yksityiseen palvelukysyntään monella tavalla. Mökkeilyllä on positiivinen vaikutus etenkin maaseutukuntien elinvoimaisuudelle. Matkailumajoitusmuotona mökit ovat eniten käytettyjä Suomessa. Toi-

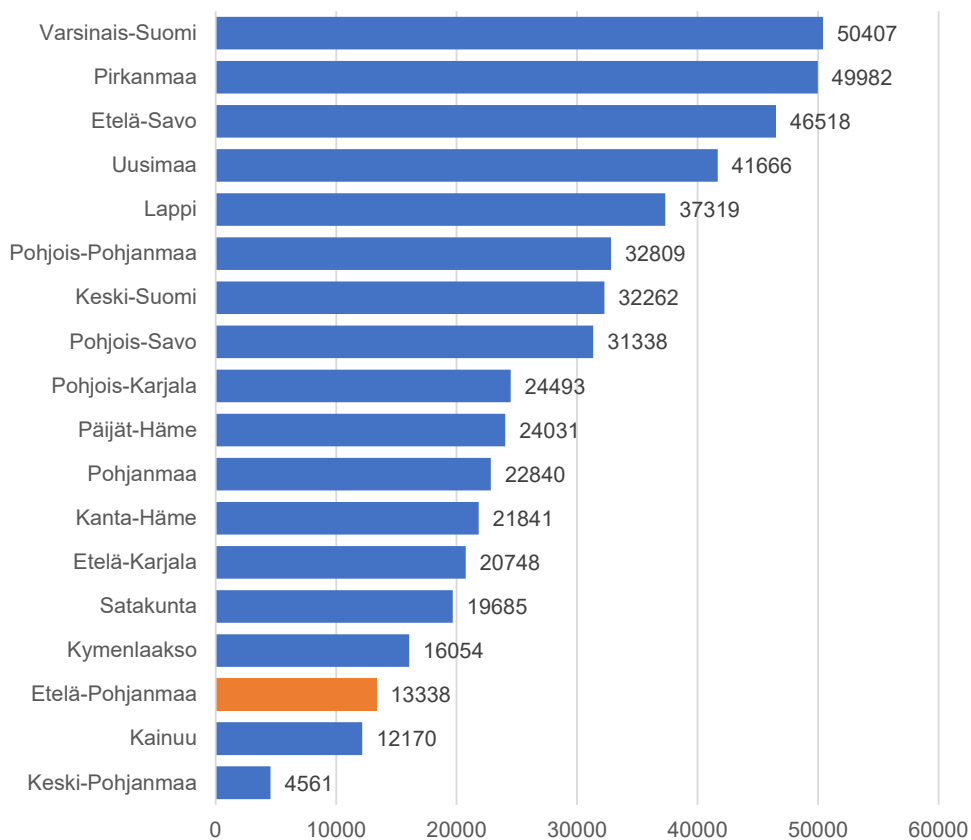
saalta mökkeilyn suosio painottuu edelleen pääasiassa kesäkuukausiin, eikä se ole juurikaan muuttunut ympärivuotiseksi. Erityisesti harvaan asutuilla seuduilla vapaa-ajan asukkaat lisäävät kuntien asukasmääriä tilapäisesti ja tämä on yhteiskunnallisesti merkittävä ilmiö, kun otetaan huomioon palvelutarjonta ja infrastruktuuri (Mökkibarometri 2021).

Talvella 2020 alkanut koronapandemia aiheutti suuria muutoksia matkailutoimialalle. Pandemian vaikutukset näkyivät muun muassa vapaa-ajan asuntojen lisääntyneenä käyttönä. Vapaa-ajan asuntojen tai mökkien käytön määrä on kasvanut 2015 vuoden 20 miljoonasta yöpymisestä vuoden 2021 yli 40 miljoonaan yöpymiseen (Tuuri, ym., 2022). Vastuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen ovat suomalaisille tärkeitä teemoja, jotka vaikuttavat myös matkustuskäyttäytymiseen ja kulutustottumuksiin. Kotimaan matkailua ja erityisesti lähimatkailua suositaan pandemian jälkeisenä aikana toisaalta kohonneiden kustannusten vuoksi, toisaalta vastuullisen ajattelun lisääntymisen vuoksi. Lisäksi osittainen etätyöskentely jäi pandemian jälkeen pysyväksi käytännöksi. Nämä kaikki näkyvät myös mökkeilyn suosion jatkumisena. Toisaalta monipaikkaisuuden ja etätyön lisääntyminen tuo mukanaan uusia tarpeita, joiden vaikutukset näkyvät matkailu- ja palvelualan yrityksissä sekä kuntien tarjoamien palveluiden käytössä (Haukkala, 2011).

1.1 Kesämökkit Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla

Suomessa oli vuonna 2022 Tilastokeskuksen mukaan kesämökkejä (tässä raportissa mökki tai vapaa-ajan asunto) yhteensä 509 652. Maakunnittain tarkasteltuna eniten kesämökkejä oli Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla (noin 50 000 molemmissa). Etelä-Pohjanmaa sijoittuu mökkien määrällä (13 338) mitattuna kolmen pienimmän mökkimäärän omaavan maakunnan joukkoon Kainuun ja Keski-Pohjanmaan kanssa. Suomen kolme mökkirikikainta kuntaa olivat Kuopio (10 507 mökkiä), Mikkeli (10 345) ja Parainen (9 665).

Kesämökkien määrä maakunnittain vuonna 2022

Kuvio 1. Kesämökkien määrä Suomessa vuonna 2022 maakunnittain. Lähde: Tilastokeskus.

Taulukossa 1 on esitetty kesämökkien lukumäärän kehitys koko Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaan seutukunnissa alkaen vuodesta 1970. Uusimmat tilastoidut mökkien lukumäärät ovat vuodelta 2022. Tilastoissa kesämökit ovat kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettuja asuinrakennuksia, joita käytetään loma- tai vapaa-ajan asuntona.

Kesämökkien määrä kasvoi Suomessa nopeimmin 1980-luvulla. Etelä-Pohjanmaalla oli vuonna 1980 mökkejä 5 435, kun niitä kymmenen vuotta myöhemmin oli jo noin 10 000 eli mökkimäärä kasvoi vuosikymmenessä lähes 80 %. Tultaessa 2000-luvulle mökkien määrä maakunnassa oli jo yli 12 000. Sen jälkeen mökkien lukumäärän kasvu on ollut hidasta.

Kesämökkejä rakennettiin Suomessa 2010-luvulla keskimäärin 3700 mökkiä vuodessa. Mökkien rakentaminen on jo pitkään vähentynyt vuosi vuodelta. Vuonna 2021 valmistui 2100 uutta mökkiä. Osasyynä mökkikannan kasvun hidastumiseen on kohtuuhintaisten tonttien puutteen lisäksi se, että vanhoja mökkejä puretaan uudisrakennusten tieltä pois tai laajennetaan vanhaa mökkiä. Mökki pysyy suomalaisille usein samana kiinnekohtana, vaikka vakituista asuntoa saatettaisiin vaihtaa useita kertoja elämän aikana.

Tilastokeskus on muuttanut vuoden 2020 jälkeen kesämökkien laskentatapaa. Kyseisen vuoden jälkeen tilastoissa ei enää ole mukana niin sanottuja mummonmökkejä, sen sijaan vuokramökit ovat tuolloin tulleet uutena mukaan Tilastokeskuksen tilastoihin. Taulukon 1 mökkien lukumäärän vuosivertailusta nähdään, että tuo tilastoinnin muutos ei kuitenkaan ole aiheuttanut suuria muutoksia mökkien lukumääriin.

Suomessa on yli puoli miljoonaa vapaa-ajan asuntoa ja niistä noin 80 % sijaitsee veden äärellä. Kuva: Saara Kormano

Taulukko 1. Kesämökkien lukumäärä (kertymä) vuodesta 1970 vuoteen 2022 koko Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla, seutukunnittain ja eri kunnissa. Lähde: Tilastokeskus.

	Kesämökkejä (lkm.)							
	v. 1970	v. 1980	v. 1990	v. 2000	v. 2010	v. 2015	v. 2020	v. 2022
KOKO SUOMI	176104	251744	367686	450569	489232	501596	508289	509652
Etelä-Pohjanmaa	3581	5435	9704	12483	13469	13797	13297	13338
Järviseutu	1114	1749	2801	3548	3981	4146	4189	4210
Alajärvi	347	578	917	1070	1253	1329	1299	1298
Evijärvi	269	392	551	718	699	686	697	702
Lappajärvi	328	455	729	971	1098	1150	1210	1220
Soini	61	170	334	363	490	533	544	549
Vimpeli	109	154	270	426	441	448	439	441
Kuusiokunnat	1426	2036	3228	3716	3998	4116	4025	4018
Alavus	764	1023	1468	1790	1904	2035	2000	2001
Kuortane	237	363	625	730	737	745	708	699
Ähtäri	425	650	1135	1196	1357	1336	1317	1318
Seinäjoen seutukunta	788	1225	2901	4044	4318	4359	4020	4033
Ilmajoki	97	93	265	404	380	373	296	288
Isokyrö	86	155	244	269	261	266	225	227
Kauhava	191	213	659	987	1057	1067	1044	1040
Kurikka	141	305	789	1025	1107	1104	950	969
Lapua	101	155	398	668	656	677	648	649
Seinäjoki	172	304	546	691	857	872	857	860
Suupohja	253	425	774	1175	1172	1176	1063	1077
Isojoki	48	101	209	394	316	310	223	231
Karjajoki	16	29	80	120	107	108	95	95
Kauhajoki	172	256	395	478	567	577	581	590
Teuva	17	39	90	183	182	181	164	161

Tarkasteltaessa mökkien omistamista Suomessa vuonna 2019 havaittiin, että kolmasosa yksityisten omistamista mökeistä sijaitsi samalla paikkakunnalla kuin omistajan vakituinen asunto (Mökkibarometri 2021). Ulkokuntalaisten (eli mökki ja vakituinen asunto eri kunnissa) omistamia mökkejä koko maassa oli noin 68 % (62 % v. 1990).

Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevien mökkien omistus jakautuu taulukon 2 mukaisesti (Tilastokeskus, 2020). Maakunnassa mökeistä yli puolella (56 %) oli omistajana yksityishenkilö, joka asui myös itse Etelä-Pohjanmaalla. Vajaa kolmannes asuu muualla kuin Etelä-Pohjanmaalla.

Taulukko 2. Etelä-Pohjanmaan mökkien omistus. Lähde: Tilastokeskus.

Mökin omistaja	Etelä-Pohjanmaa
Omistaja asuu mökin sijaintimaakunnassa	7746
Omistaja ei asu mökin sijaintimaakunnassa	4183
Kuolinpesät, yritykset, yhteisöt, ulkomaalaiset ja muut	1817
Mökit yhteensä	13746

Vesistön rooli ja mielellään oma ranta ovat perinteisesti tärkeitä vapaa-ajan asunnon halutulle sijainnille. Suomessa noin 80 % mökeistä sijaitsee veden äärellä. Kaikkiaan Suomessa on noin 168 000 järveä, jotka ovat kooltaan vähintään 500 m². Etelä-Pohjanmaalla on yhteensä 777 järveä. Viisi maakunnan suurinta järveä ovat Lappajärvi (15 000 ha), Ähtärinjärvi (noin 4 000 ha) Evijärvi (2 700 ha), Hirvijärven tekojärvi (1 500 ha) ja Kuortaneenjärvi (1 500 ha). Pienimmät järvet ovat noin hehtaarin kokoisia, esimerkiksi Isolammi (Lapua) ja Lumperoisenlammit (Ähtäri).

Taulukossa 3 on esitetty Etelä-Pohjanmaan kuntien maa-alat ja kunta-kohtaisesti makean vesistön pinta-alat (Maanmittauslaitos, 2023). Prosentuaalisesti eniten vettä kunnan pinta-alasta on Lappajärven (24 %), Vimpelin (14 %), Ähtärin (13 %) ja Evijärven (10 %) kunnissa. Taulukosta nähdään, että noin puolet kunnista on sellaisia, joiden alueella vettä on kunnan pinta-alasta vain 1 % tai vähemmän. Koko maakunnan pinta-alasta makeaa vettä on 4 % versus koko Suomessa 11 % pinta-alasta. Myös mökkien määrä oli Etelä-Pohjanmaalla suurinta samoissa kunnissa, joissa vesistöjä löytyi pinta-alaltaan eniten mm. Alavudella, Alajärvellä, Lappajärvellä ja Ähtärissä.

Taulukko 3. Etelä-Pohjanmaan kuntien pinta-alat ja makean veden osuus.
Lähde: Maanmittauslaitos, 2023.

Kunta	Maata (km ²)	Makeaa vettä (km ²)	Veden osuus maa-pinta-alasta (%)	Pinta-ala yhteensä (km ²)
Alajärvi	1009	48	5 %	1057
Alavus	1087	64	6 %	1152
Evijärvi	354	37	10 %	391
Ilmajoki	577	3	<1 %	580
Isojoki	642	5	<1 %	647
Isokyrö	354	3	<1 %	357
Karjajoki	186	1	<1 %	186
Kauhajoki	1299	17	1 %	1316
Kauhava	1314	15	1 %	1328
Kuortane	462	22	5 %	485
Kurikka	1725	19	1 %	1744
Lappajärvi	421	103	24 %	524
Lapua	737	14	2 %	751
Seinäjoki	1432	37	3 %	1469
Soini	552	22	4 %	574
Teuva	555	1	<1 %	556
Vimpeli	287	41	14 %	329
Ähtäri	806	105	13 %	911
Etelä-Pohjanmaa	13799	557	4 %	14356
Koko maa	303948	34524	11 %	390905

1.2 Vapaa-ajan asukas matkailijana

Tässä tutkimuksessa käytetään samoja määritelmiä, joita Tilastokeskus käyttää matkailutilastoinnissaan. Tilastokeskus (i.a.-a) määrittelee matkailijaksi yöpyvän henkilön, joka viettää vähintään yhden yön matkan kohteessa joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Päivämatkailija puolestaan ei yövy matkansa aikana kertaakaan. Tilastokeskuksen (i.a.-a) määritelmän mukaan vapaa-ajanmatka on henkilön tavanomaisen elinpiirin ulkopuolelle tehty matka, jonka päätarkoituksena on ajanviete,

lomavietto, virkistys, rentoutuminen, harrastukset jne. Suomalaisten matkailua tutkittaessa vapaa-ajanmatkaksi luokitellaan kaikki ne matkat, jotka eivät ole työ- tai kokousmatkoja. Näihin matkoihin luetaan myös mökeille suuntautuvat matkat. Vapaa-ajan asukkaat luetaan näin ollen matkailijoiksi heidän viettäessään aikaa vapaa-ajan asunnollaan, mikäli se sijaitsee heidän vakituisen asuinpaikkakuntansa ulkopuolella.

Etelä-Pohjanmaalla neljän vuoden välein tehtävässä matkailun tulo- ja työllisyys selvityksessä (Tuuri, ym. 2022) mitataan matkailun aikaansaamia aluetaloudellisia vaikutuksia. Vapaa-ajan asukkaat muodostavat merkittävän osan maakunnan matkailijavolyymista, mutta rekisteröidyissä yöpymisissä mökkiyöpymiset eivät ole mukana. Mökkeilijöiden käyttämät palvelut vaikuttavat välittömiin ja välillisiin matkailutuloihin ja samalla myös kuntien tarjoamien palveluiden käyttöön (esimerkiksi jätehuolto, terveydenhoito, virkistyspalvelut jne.). Vapaa-ajan asukkaiden palveluiden ja rahan käytön selvittäminen sekä vapaa-ajan asumiseen liittyvien muutosten ja tarpeiden arvioiminen on matkailupalveluiden kehittämisen lisäksi oleellista myös kunnille ja kaupungeille.

Edellinen vapaa-ajan asukkaille suunnattu selvitys Mökkeilyä ja matkailua (Tuuri, ym., 2014). toteutettiin lähes kymmenen vuotta sitten. Selvityksestä on kulunut pitkä aika. Talvella 2020 alkanut koronapandemia aiheutti suuria muutoksia matkailutoimialalle ja mökkeilijöiden määrän on todettu valtakunnallisissa selvityksissä kasvaneen. Tällä tutkimuksella haluttiin päivittää kuvaa eteläpohjalaisen mökkeilyn tilasta ja siinä tapahtuneita mahdollisia muutoksia sekä vapaa-ajan asukkaiden palvelutarpeita 2020-luvulla nimenomaan niiden mökkeilijöiden osalta, jotka saapuvat mökilleen matkailijan roolissa, eli asuvat vakituisesti jossain muualla kuin mikä on mökin sijaintikunta.

1.3 Tutkimuksen tavoitteet

Päätavoitteena tässä tutkimuksessa oli selvittää, millaisia vapaa-ajan asukkaat ovat matkailupalveluiden ja muiden kaupallisten palveluiden käyttäjinä ja millainen merkitys vapaa-ajan asukkailla on kuntien elin-

voimalle Etelä-Pohjanmaalla. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, millaisia muutoksia mökkeilyssä on tapahtunut vuoden 2013 jälkeen, jolloin edellinen vastaava selvitys Etelä-Pohjanmaan vapaa-ajan asukkaille ja kunnille toteutettiin. Tässä tutkimuksessa kohderyhmänä olivat Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asuntojen omistajat, joiden asuinpaikkakunta on jokin muu kunta kuin vapaa-ajan asunnon sijaintikunta.

Päätavoitteita lähestytään hakemalla vastauksia seuraaviin yksityiskohtaisempiin tutkimusongelmiin koko Etelä-Pohjanmaalla ja seutukunnittain:

1. Kuinka paljon vapaa-ajan asuntoja käytetään?
2. Millainen on vapaa-ajan asuntojen asukkaiden profiili?
3. Mitä matkailupalveluita vapaa-asuntojen asukkaat käyttävät? Millaisille palveluille olisi tarvetta?
4. Mistä vapaa-ajan asukkaat saavat tietoa kuntien matkailu- ja muista palveluista?
5. Kuinka paljon vapaa-ajan asukkaat käyttävät rahaa vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla ja/tai lähialueilla?
6. Millaisia aikomuksia vapaa-ajan asuntojen omistajilla on tulevaisuudessa? Esimerkiksi vapaa-ajan asunnon myynti tai muuttaminen pysyväksi asunnoksi.

Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka tärkeinä kunnat pitävät vapaa-ajan asukkaitaan ja kuinka kunnat huomioivat näitä ja toisaalta, miten kunnat toteuttavat vapaa-ajan asukkaille suunnattua tiedotusta.

1.4 Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Tilastokeskuksen matkailutilastoinnissa käyttämiä määritelmiä. Mökille/vapaa-ajan asunnolle suuntautuvat matkat katsotaan matkailuksi niiltä osin kuin henkilö täyttää matkailijan määritelmän eli liikkuu oman arkisen elinpiirinsä ulkopuolella käydessään mökillä (Tiihonen, 2011).

Tutkimuksen tulokset perustuvat kahteen erilliseen kyselyyn; toinen kysely tehtiin vapaa-ajan asukkaille ja toinen Etelä-Pohjanmaan kunnille keväällä 2023. Vapaa-ajan asukkaiden ja kuntien kyselylomakkeet suunniteltiin marras-joulukuussa 2022. Lomakkeiden suunnittelussa käytettiin pohjana vuonna 2014 toteutetun Mökkeilyä ja matkailua -tutkimuksen lomakkeita päivittäen niitä vastaamaan tätä päivää. Tutkimuksen lomakkeet koostuvat valtaosin strukturoiduista tai muuten määrällisistä kysymyksistä, joita täydentävät muutamit avoimet omin sanoin vastattavat tarkentavat kysymykset. Tutkimusten lomakkeet on esitetty liitteissä 1 ja 2.

Kuntien kysely toteutettiin verkkokyselynä ja linkki lähetettiin kuntien edustajille sähköpostitse. Vapaa-ajan asukkaiden kysely toteutettiin kirje- ja verkkokyselynä. Verkkokyselyn linkki oli mainittu kirjekyselyn saatteessa. Lisäksi raportissa on käytetty aineistoina Tilastokeskuksen tietokantoja ja valmiita tilastoja.

Vapaa-ajan asukkaiden osoitteet hankittiin Digi- ja väestötietovirastosta. Otos oli satunnaisesti kaikista vapaa-ajan asunnon omistajista valitut 1500 henkilöä. Poiminnan ehtoina olivat seuraavat: 1) henkilö omistaa vapaa-ajan asunnon Etelä-Pohjanmaalla, 2) vakinainen asunto on muualla Suomessa tai muualla Etelä-Pohjanmaalla kuin vapaa-ajan asunnon sijaintikunnassa, 3) omistaja tai omistajat ovat elossa olevia 18-99-vuotiaita, 4) äidinkieli on mikä tahansa kieli, 5) mökin omistajalla ei ole suoramarkkinointikieltoa, 6) usean omistajan kohteessa vastaajaksi valikoituu rakennuksen vanhin omistaja ja 7) samassa taloudessa asuvista omistajista vain yksi saa kyselyn.

Vapaa-ajan asukkaiden kyselyt lähetettiin postitse palautuskuoren kera 24.1.2023 ja vastausaika päättyi 12.2.2023. Vastauksia palautui yhteensä 580. Kirjeitse lomakkeen palautti 521 ja verkkokyselyyn vastasi 59 kyselyn saanutta mökkiläistä. Vastausprosentti oli koko aineistossa 39 %. Kuntakohtainen vastausprosentti vaihteli välillä 22 % (Ilmajoki) ja 47 % (Ähtäri) (Taulukko 4).

Vapaa-ajan asukkaiden kyselyn tulokset esitetään tässä raportissa sekä kokonaistuloksina koko Etelä-Pohjanmaan osalta että seutukunnittain vastaajan mökin sijaintipaikkakunnan mukaan. Lisäksi tutkimuksen tuloksia verrataan soveltuvin osin vuoden 2014 vastaavan tutkimuksen tuloksiin.

Taulukko 4. Kyselyn vastaajat, lähetetyt kyselyt ja vastausprosentit seutukunnittain ja kunnittain.

Mökin sijaintikunta Etelä-Pohjanmaalla	Vastaajien lkm.	% kaikista vastaajista	Lähetetyt kyselyt lkm.	Vastaus- prosentti
Järviseutu	174	30 %	474	37 %
Alajärvi	46	8 %	126	37 %
Evijärvi	40	7 %	100	40 %
Lappajärvi	44	8 %	138	32 %
Soini	28	5 %	68	41 %
Vimpeli	16	3 %	42	38 %
Kuusiokunnat	221	38 %	519	43 %
Alavus	94	16 %	234	40 %
Kuortane	37	6 %	93	40 %
Ähtäri	90	16 %	192	47 %
Seinäjoen seutukunta	135	23 %	376	36 %
Ilmajoki	10	2 %	45	22 %
Isokyrö	12	2 %	31	39 %
Kauhava	30	5 %	75	40 %
Kurikka	42	7 %	107	39 %
Lapua	19	3 %	57	33 %
Seinäjoki	22	4 %	61	36 %
Suupohja	41	7 %	131	31 %
Isojoki	18	3 %	41	44 %
Karjajoki	3	1 %	17	18 %
Kauhajoki	15	3 %	52	29 %
Teuva	5	1 %	21	24 %
Ei tietoa mökin sijainti- kunnasta	9	2 %		
Yhteensä	580	100 %	1500	39 %

Etelä-Pohjanmaan kunnille suunnattu kysely julkaistiin vastattavaksi 9.3.2023. Julkaisun jälkeen kuntien edustajia lähestyttiin sähköpostitse ja pyydettiin vastaamaan kyselyyn. Saatteessa mainittiin myös, että mikäli itse koki olevansa väärä henkilö vastaamaan, viestin voi välittää toiselle henkilölle. Kaikki 18 Etelä-Pohjanmaan kuntaa vastasi kyselyyn.

Tutkimuksen rahoitti Töysän Säästöpankkisäätiö.

Etelä-Pohjanmaalla on reilu 13 000 vapaa-ajan asuntoa.

Kuva: Marjut Hakkola

2 VAPAA-AJAN ASUKKAIDEN KYSELYN TULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksessa toteutetun vapaa-ajan asukkaiden kyselyn tulokset. Kyselyyn vastasi 580 vapaa-ajan asunnon omistajaa.

2.1 Vapaa-ajan asunnon sijainti

Kyselyn alussa vastaajille esitettiin kysymys vapaa-ajan asunnon sijaintikunnasta ja seuraavaksi tarkemmasta sijainnista esimerkiksi vesistön äärellä. Kaikkiaan 571 vastaajaa ilmoitti mökin sijaintikunnan. Kuusio-kunnissa mökin omistavia vastasi eniten, yhteensä 221 vastaajaa (38 % vastaajista). Toiseksi eniten vastaajia oli Järviseudulta (n=174; 30 %), kolmanneksi Seinäjoen seudulta (n=135; 23 %) ja vähiten Suupohjasta (n=41; 7 %).

Kunnittain tarkasteltuna vastaajia oli eniten Alavudelta (94; 16 %) ja Ähtäristä (90; 16 %). Vastaajia oli runsaasti myös Alajärveltä (46), Lappajärveltä (44), Kurikasta (42) ja Evijärveltä (40). Yhdeksän vastaajaa ei ilmoittanut mökin sijaintipaikkakuntaa (Taulukko 4).

2.2 Kodin ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys

Kyselyn vapaa-ajan asukkaiden yhteystietojen (1500 kpl) poiminta tutkimukseen tehtiin satunnaispoimintana, siten kyselyiden vastaanottajien asuinpaikkakunnat antavatkin yleisesti hyvän kuvan, mistä päin Suomea vapaa-ajan asukkaat Etelä-Pohjanmaalle tulevat. Eniten kyselyn vastaanottajia oli Etelä-Pohjanmaalla (44 %), Uudellamaalla (17 %), Pohjanmaalla (14 %) ja Pirkanmaalla (8 %). Muista maakunnista kyselyn vastaanottajien lukumäärä vaihteli alle yhdestä kolmeen prosenttiin (Taulukko 5).

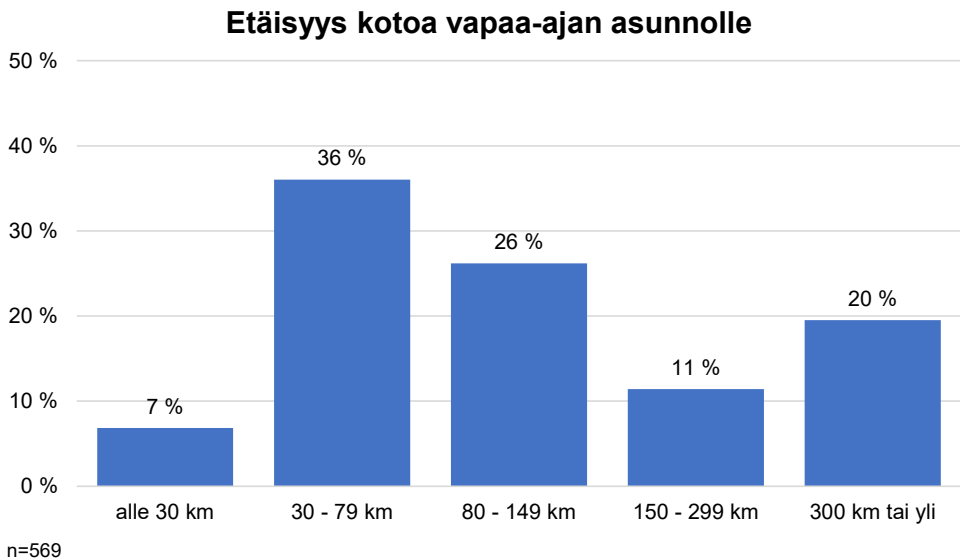
Taulukko 5. Kyselyn vastaanottajat kotipaikkakunnan mukaan maakunnittain.

Kyselyn vastaanottajien kotipaikkakunnan sijainti maakunnittain	lkm.	%
Etelä-Pohjanmaa	659	44 %
Uusimaa	252	17 %
Pohjanmaa	216	14 %
Pirkanmaa	124	8 %
Keski-Suomi	49	3 %
Keski-Pohjanmaa	40	3 %
Varsinais-Suomi	37	2 %
Pohjois-Pohjanmaa	28	2 %
Satakunta	28	2 %
Kanta-Häme	23	2 %
Päijät-Häme	14	1 %
Lappi	11	1 %
Etelä-Savo	5	<1 %
Pohjois-Savo	5	<1 %
Kymenlaakso	4	<1 %
Pohjois-Karjala	4	<1 %
Etelä-Karjala	1	<1 %
Yhteensä	1500	100 %

Kyselyssä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kodin ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys kilometreinä. Jatkossa vastaajien ilmoittamat kilometrimäärät luokiteltiin seuraavasti: alle 30 km (max puoli tuntia), 30–79 km (puolesta tunnista tuntiin), 80–149 km (tunnista kahteen tuntiin), 150–299 km (noin kahdesta kolmeen ja puoleen tuntiin), 300 km tai yli (lähes neljä tuntia tai kauemmin).

Kuviosta 2 nähdään, että vapaa-ajan asunto oli noin yhden tunnin tai lyhyemmän matkan (alle 80 km) etäisyydellä 43 % vastaajista. Reilulla neljänneksellä (26 %) mökki on tunnista kahteen tuntiin etäisyydellä kotoa (maksimissaan 149 km) ja vajaalla kolmanneksella matkaa mökille oli 150 kilometriä tai enemmän. Mökeillä käydään melko pitkänkin matkan päästä, viidenneksellä kaikista vastaajista oli mökille matkaa 300 kilometriä tai jopa enemmän.

Keskimäärin Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevalle vapaa-ajan asunnolle tullaan 142 kilometrin päästä (keskihajonta 131 km, lyhin etäisyys 1 km, pisin etäisyys 1420 km). Puolet tutkimukseen osallistuneista mökkiläisistä asui alle 90 km etäisyydellä vapaa-ajan asunnostaan (mediaani), mikä tarkoittaa maksimissaan reilun tunnin matkaa mökille. Vuoden 2013 Mökkeilyä ja matkailua -tutkimuksen tuloksissa kodin ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys oli selkeästi pidempi; keskimäärin 150 kilometriä.

Kuvio 2. Vapaa-ajan asunnon ja kodin välinen etäisyys; kaikki vastaajat.

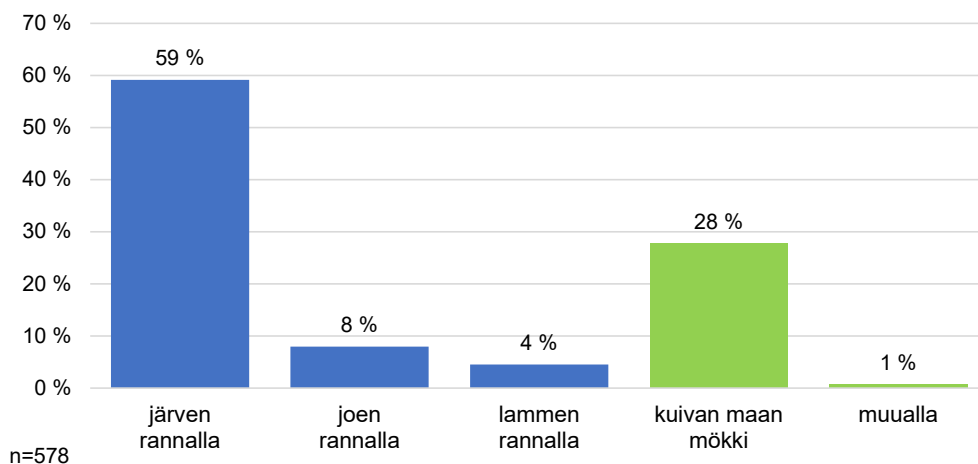
Taulukossa 6 on esitetty kodin ja vapaa-ajan asunnon välisiä etäisyyksiä seutukunnittain sen mukaan, missä mökki sijaitsee. Seinäjoen seutukunnan mökkeilijöistä suurimmalla osalla (60 %) mökki sijaitsee korkeintaan noin tunnin matkan päässä kotoa (keskiarvo 125 kilometriä). Muissa maakunnissa matkaa kotoa vapaa-ajan asunnolle kertyi yleensä selvästi enemmän, Järviseudulla 150 km, Kuusiokunnissa 144 km ja Suupohjassa 167 km, joissa kaikissa keskimääräinen etäisyys kotoa mökille ajomatkana oli noin kaksi tuntia.

Taulukko 6. Vapaa-ajan asunnon ja kodin välinen etäisyys seutukunnittain.

Vapaa-ajan asunnon etäisyys kotoa	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla			
	Järviseuutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja
	(n=171)	(n=216)	(n=133)	(n=40)
alle 30 km	6%	6%	10%	8%
30 - 79 km	35%	31%	50%	23%
80 - 149 km	29%	30%	13%	33%
150 - 299 km	12%	12%	11%	13%
300 km tai yli	19%	21%	17%	25%
Yhteensä	100%	100%	100%	100%
Kodin ja vapaa-ajan asunnon välisen etäisyyden tunnuslukuja				
Keskiarvo (km)	150	144	125	167
Mediaani (km)	90	100	67	123
Lyhin etäisyys (km)	7	4	6	1
Pisin etäisyys (km)	1420	440	500	540

Vastaajista 71 % ilmoitti mökin sijaitsevan veden äärellä eli järven, joen tai lammen rannalla. Lähes 60 prosentilla vastaajista mökki sijaitsee järven rannalla, 8 prosentilla joen rannalla ja 4 prosentilla lammen rannalla. Kuivan maan mökin ilmoitti omistavansa 28 % vastaajista (Kuvio 3).

Vapaa-ajan asunto sijaitsee

Kuvio 3. Vapaa-ajan asunnon sijainti.

Etelä-Pohjanmaan vesistörikkaimpien alueiden Järviseudun ja Kuusio-kuntien vastaajista noin 80 % ilmoitti mökin sijaitsevan veden äärellä. Enemmistöllä (75 %) mökki sijaitsee näissä seutukunnissa järven rannalla ja alle 10 prosentilla vastaajista mökki on joen tai lammen rannalla (Taulukko 7). Vastaavasti Seinäjoen seutukunnassa tai Suupohjassa sijaitsevat mökit sijaitsivat harvemmin veden äärellä kuin muualla Etelä-Pohjanmaalla; Seinäjoen seutukunnassa 40 % ja Suupohjassa 59 %. Kuivan maan mökkejä on Seinäjoen seutukunnassa mökin omistavista 58 prosentilla ja Suupohjassa 41 prosentilla.

Taulukko 7. Vapaa-ajan asunnon sijainti seutukunnittain.

Missä vapaa-ajan asunto sijaitsee?	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla			
	Järviseutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja
	(n=173)	(n=221)	(n=134)	(n=41)
Järven rannalla	75 %	76 %	18 %	32 %
Joen rannalla	5 %	4 %	15 %	22 %
Lammen rannalla	2 %	5 %	7 %	5 %
Kuivan maan mökki	18 %	15 %	58 %	41 %
Muualla	1 %	0 %	1 %	0 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

2.3 Vapaa-ajan asunnon omistajat

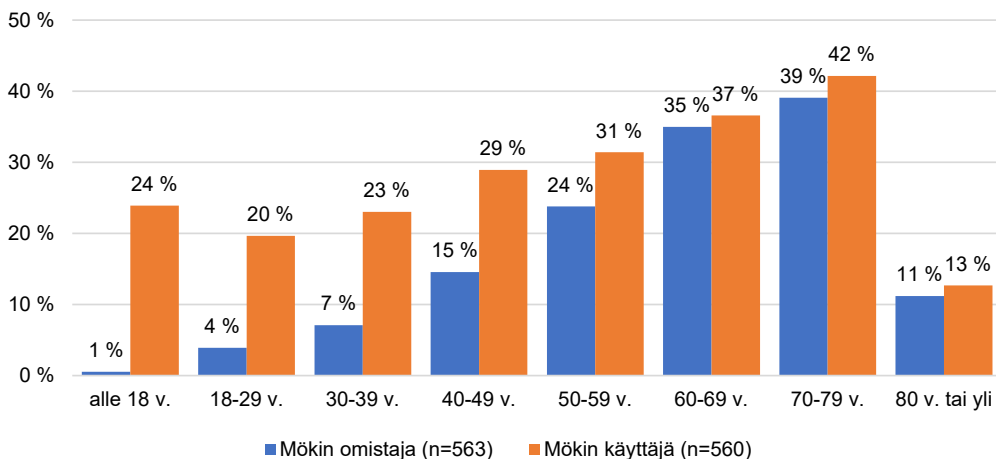
Vapaa-ajan asunnon omisti pääsääntöisesti yksi henkilö (38 %) tai paris-kunta (39 %). Loput noin 23 % vapaa-ajan asunnoista omisti kaksi erillistä henkilöä tai ne olivat kolmen tai useamman henkilön omistamia. Mikäli mökillä oli useita omistajia, näistä 14 vastaajaa ilmoitti jonkun mökin omistajista asuvan mökin sijaintipaikkakunnalla. Tässä tutkimuksessa mökin omistajien talouden koko oli keskimäärin 1,8 henkilöä, mikä on hieman alhaisempi kuin Tilastokeskuksen (2019) yksityisten kesämökin-omistajien asuntokuntien lukumäärä 1,9.

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan erikseen, mistä kaikista ikäluokista vapaa-ajan asuntojen omistajat ja toisaalta käyttäjät löytyvät (Kuvio 4).

Vapaa-ajan asuntoja omistavat eniten vanhempiin ikäluokkiin kuuluvat henkilöt; 39 prosentilla vapaa-ajan asunnoista oli 70–79-vuotiaita omistajia, 35 prosentilla 60–69-vuotiaita ja 24 prosentilla 50–59-vuotiaita. Nuoremmissa ikäluokissa tai yli 80-vuotiaissa oli vain vähän vapaa-ajan asuntojen omistajia. Lukuja tarkasteltaessa on huomattava, että yhdellä vapaa-ajan asunnolla voi monen omistajan tapauksessa olla omistajia useasta ikäluokasta.

Samoin kuin vapaa-ajan asuntojen omistajuus painottuu vanhempaan väestöön, myös niiden käyttäjät olivat enimmäkseen vanhempien ikäluokkien edustajia. Toisaalta vapaa-ajan asuntojen käyttämisessä eri ikäluokkien välillä ei ollut niin paljon eroa kuin omistamisessa. Vapaa-ajan asunnoista peräti 42 prosentilla oli 70–79-vuotiaita käyttäjiä, kun vastavasti 44 prosentilla oli alle 30-vuotiaita käyttäjiä. Ikäluokittain tarkastellen yli 80-vuotiaita käyttäjiä (13 %) oli kaikkein vähiten (Kuvio 4).

Minkä ikäisiä omistajia ja käyttäjiä mökeillä on?

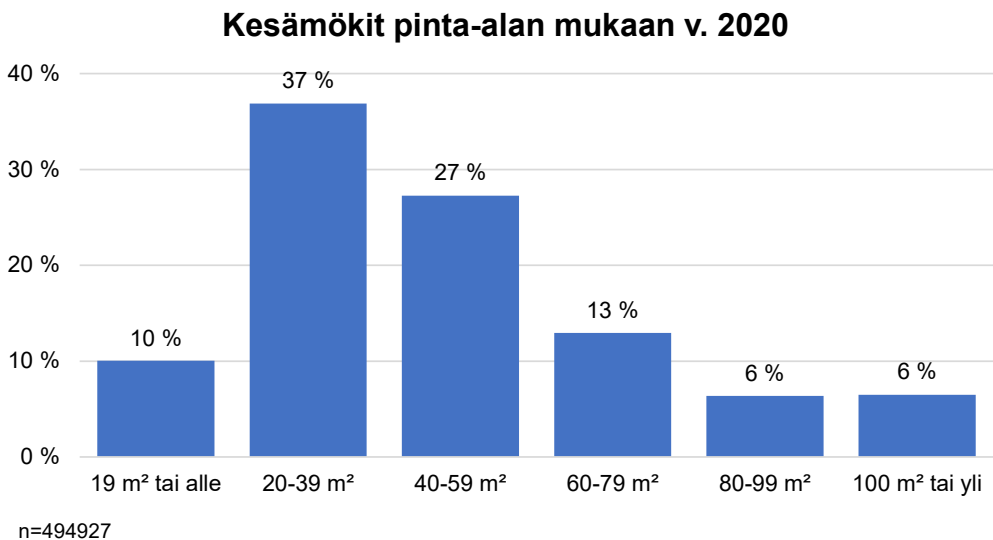
Kuvio 4. Mökin omistajien ikä ja käyttäjien ikä luokittain tarkasteltuna.

Tämän tutkimuksen tulos noudattaa pitkälti koko Suomen mökkitilastoja, sillä myös valtakunnan tasolla mökkien omistus on keskittynyt vanhemmalle väestöosalle. Vuonna 2020 mökin omistajien keski-ikä Suomessa oli 63 vuotta. Alle 40-vuotiaita mökin omistajia oli noin 24 000 (7 %) kaikista mökinomistajista (Mökkibarometri, 2021).

2.4 Kesämökkien koko Suomessa

Mökkirakentamisen neliömäärät eivät ole vähentyneet yhtä paljon kuin rakennettavien mökkien lukumäärä. Uusien vapaa-ajan asuntojen kesikoko Suomessa on 2010-luvulle tultaessa lähes kaksinkertaistunut 1980-luvulla rakennettuihin kesämökkeihin verrattuna, jolloin keskiarvo oli noin 40 neliometriä (Tiihonen, 2011).

Viime vuosina mökkien koko on kasvanut Suomessa. 2010-luvulla rakennettujen mökkien keskimääräinen pinta-ala oli 72 neliometriä (mediaani 64 m²). Vastaavasti vuonna 2020 kaikkien kesämökkien keskipinta-ala on 49 neliometriä (mediaani 40 m²). Siis puolet kesämökeistä Suomessa on edelleen kooltaan pienempiä kuin 40 neliometriä. Kuviosta 5 nähdään, että suurten (60 m² tai isommat) mökkien osuus kaikista vapaa-ajan asuinrakennuksista vuonna 2020 oli yhteensä noin 25 % (vs. 15 % vuonna 1970). Noin joka kymmenes mökki Suomessa oli kooltaan alle 20 m², reilu kolmannes 20–39 m² ja niin sanottuja keskikokoisia 40–59 m² kooltaan olevia oli reilu neljännes mökeistä (Tilastokeskus, 2021).

Kuvio 5. Kesämökit Suomessa pinta-alan mukaan v. 2020. Lähde: Tilastokeskus.

2.5 Vapaa-ajan asunnon varustelutaso

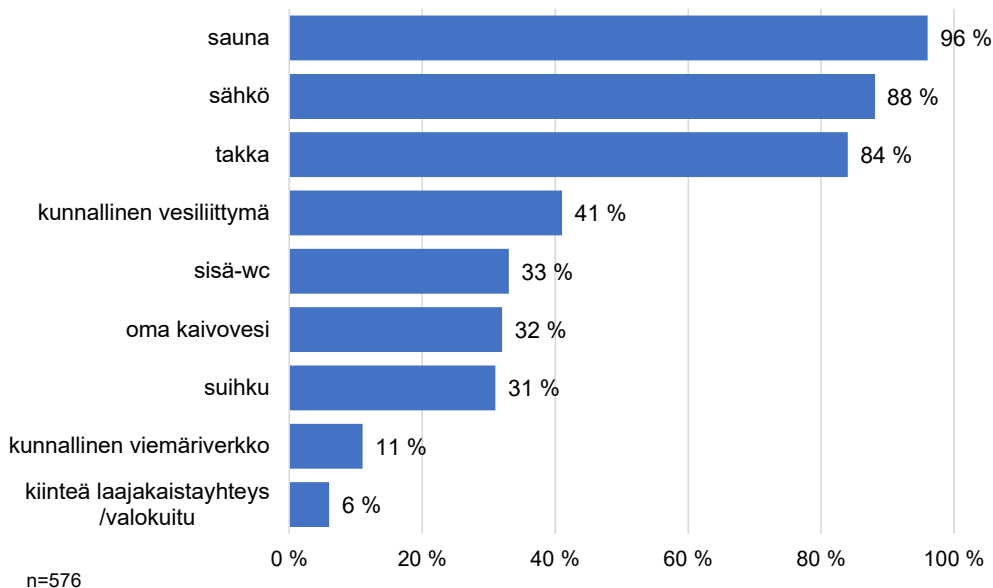
Tutkimuksessa selvitettiin mökkien soveltuvuutta talvikäyttöön, mökin varustelutasoa ja vuodepaikkojen määrää. Taulukosta 8 nähdään, että yli puolet (54 %) vastaajista ilmoitti vapaa-ajan asuntonsa olevan talvikäyttöön soveltuva. Seutukunnittain tarkasteltuna talvikäyttöön soveltuvien mökkien määrässä oli vain pientä vaihtelua Järviseudun 52 prosentista Seinäjoen seutukunnan 56 prosenttiin. Edellisessä vastaavassa tutkimuksessa (Tuuri, ym., 2014, s. 23) noin 46 % vastaajista ilmoitti vapaa-ajan asuntonsa soveltuvan talvikäyttöön, joka on hieman tätä tutkimusta pienempi suhteellinen osuus.

Taulukko 8. Vapaa-ajan asunnon soveltuvuus talvikäyttöön seutukunnittain tarkasteltuna.

Onko vapaa-ajan asuntonne talvikäyttöön soveltuva?	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla				
	Järviseutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=170)	(n=219)	(n=133)	(n=40)	(n=570)
Kyllä	52 %	55 %	56 %	55 %	54 %
Ei	48 %	45 %	44 %	45 %	46 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kysyttäessä vapaa-ajan asunnon varustelutasoa vastaajille esitettiin yhdeksän keskeistä varustelua. Lisäksi oli mahdollisuus vastata jokin muu kuin kysymyksessä esitetty vaihtoehto. Lähes kaikki vastaajat ilmoittivat, että vapaa-ajan asunnolla on sauna (96 %). Valtaosalla oli sähkö (88 %) ja takka (84 %). Kunnallinen vesiliittymä oli 41 prosentilla ja 11 prosentilla vastaajista mökki kuului kunnalliseen viemäriverkkoon. Oma kaivovesi, sisä-wc ja suihku oli noin kolmanneksella vastaajien mökeistä. Kuusi prosenttia vastaajista ilmoitti mökillään olevan kiinteän laajakaistayhteyden tai valokuidun (Kuvio 6). Muissa varusteluissa oli nostettu esille hyvin erilaisia mökin varusteita, esimerkiksi ilmalämpöpumppu, puuhella, TV ja aurinkopaneelit.

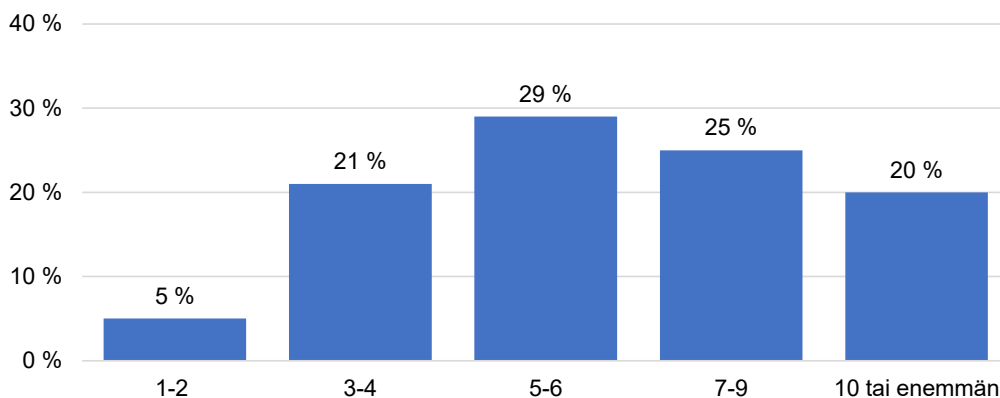
Millainen varustelutaso vapaa-ajan asunnollanne on?

Kuvio 6. Vapaa-ajan asuntojen varustelutaso.

Mökkien vuodepaikkojen määrää arvioitaessa vastaajia pyydettiin ottamaan huomioon sekä varsinaisessa mökissä että mahdollisissa muissa rakennuksissa olevat yöpymismahdollisuudet. Vastaajien ilmoittamat vuodepaikkojen lukumäärät luokiteltiin jatkossa viiteen luokkaan. Noin neljänneksessä mökeistä on vastaajien mukaan alle viisi vuodepaikkaa, 29 % ilmoitti olevan 5–6 vuodepaikkaa, 25 % ilmoitti 7–9 vuodepaikkaa ja joka viidennessä mökissä oli 10 vuodepaikkaa tai enemmän (Kuvio 7). Koko Etelä-Pohjanmaalla oli keskimäärin 6,8 vuodepaikkaa per mökki (mediaani 6 vuodepaikkaa).

Montako vuodepaikkaa vapaa-ajan asunnollanne on yöpymistä varten?

n=568

Kuvio 7. Vapaa-ajan asuntojen vuodepaikkojen lukumäärä.

Seutukunnittain tarkasteltuna keskimäärin eniten vuodepaikkoja mökeissä oli Kuusiokunnissa (ka. 7,5 vuodepaikkaa) ja Suupohjassa (ka. 7,3). Järviseudulla sijaitsevilla mökeillä oli keskimäärin 6,9 vuodepaikkaa. Seinäjoen seutukunnan mökit olivat maakunnan pienimpiä, keskimäärin 5,5 vuodepaikkaa (Taulukko 9).

Taulukko 9. Vapaa-ajan asuntojen vuodepaikkojen lukumäärä seutukunnittain tarkasteltuna.

Vuodepaikkojen lukumäärä vapaa-ajan asunnolla	Vapaa-ajan asunnon sijainti			
	Järviseutu	Kuusiokunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja
	(n=171)	(n=218)	(n=130)	(n=40)
1-2	5 %	3 %	8 %	8 %
3-4	17 %	17 %	35 %	15 %
5-6	29 %	29 %	32 %	25 %
7-9	25 %	28 %	18 %	28 %
10 tai enemmän	24 %	23 %	7 %	25 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo (vuodepaikkoja)	6,9	7,5	5,5	7,3
Mediaani	6	7	5	7

2.6 Vapaa-ajan asunnon käyttö

Vastaajia pyydettiin arvioimaan viimeksi kuluneen vuoden (2022) aikana kaikkien omistajien ja perheenjäsenten osalta yöpymisten ja päiväkäyntien lukumäärää vapaa-ajan asunnoilla kolmen kuukauden periodeissa. Vuositasolla vapaa-ajan asunnolla kertyi keskimäärin 61 yöpymistä. Eniten yöpymisiä tehtiin lomakautena eli kesä-elokuussa, keskimäärin 35 yöpymistä per vapaa-ajan asunto. Vähiten yöpymisiä oli talvikuukausien aikana jouluihelmikuussa; keskimäärin 4 yöpymistä. Noin 2/3 vapaa-ajan asunnoista ei kyseisellä talviperiodilla yövytty lainkaan (Taulukko 10).

Yöpymisten määrä (ka. 61) vuoden 2022 aikana oli suurempi kuin edellisessä vastaavassa selvityksessä vuonna 2014, jolloin vuonna 2013 kertyi keskimäärin 54 yöpymistä per vapaa-ajan asunto (Tuuri, ym., 2014, s. 24). Päiväkäyntejä vapaa-ajan asunnoille tehtiin viimeisen vuoden aikana keskimäärin 14 kertaa, eniten kesä-elokuussa (keskimäärin 6 kertaa). Myös päiväkäyntien määrä oli yöpymisten tapaan hieman kasvanut verrattuna edelliseen vuoden 2014 selvitykseen, jolloin päiväkäyntejä tehtiin vuodessa keskimäärin 10 kertaa.

Taulukko 10. Kaikkien omistajien ja perheenjäsenten keskimääräiset yöpymiset ja päiväkäynnit per kolmen kuukauden ajanjakso vuonna 2022 vapaa-ajan asunnolla.

Ajanjakso (viimeisen vuoden 2022 aikana)	Yöpymisiä	Päiväkäyntejä
	keskiarvo	keskiarvo
Maalis-toukokuussa	10	3
Kesä-elokuussa	35	6
Syys-marraskuussa	12	3
Joulu-helmikuussa	4	2
Yhteensä	61	14

Tarkasteltaessa kodin ja vapaa-ajan asunnon välisen etäisyyden vaikutusta siellä yöpymisten määrään ja toisaalta päiväkäyntien määrään, havaittiin lähellä vapaa-ajan asuntoa asuvien tekevän selvästi enemmän päiväkäyntejä kuin kaukana asuvien. Alle puolen tunnin ajomatkan päässä (alle 30 kilometrin etäisyydellä) vapaa-ajan asunnosta asuvat tekivät sinne

keskimäärin 44 päiväkäyntiä vuoden aikana. Jos etäisyyttä oli 2–4 tunnin ajomatkan verran (150–299 kilometriä), päiväkäyntejä kertyi vuositasolla keskimäärin viisi, ja jos etäisyys kasvoi yli 300 kilometrin, päiväkäyntien määrä putosi keskimäärin kolmeen kertaan (Taulukko 11). Sen sijaan yöpymisten määrään ei asuinpaikan ja vapaa-ajan asunnon välisellä etäisyydellä ollut niin paljon vaikutusta. Kaikkein vähiten vapaa-ajan asunnolla yöpyivät mökillä eniten päiväkäyntejä tekevät mökkiä lähellä asuvat vastaajat (alle 30 kilometrin päässä); keskimäärin 30 yöpymistä vuodessa. Eniten yöpymisiä kertyi noin 1–2 tunnin ajomatkan päässä asuville mökkeilijöille (80–149 km); keskimäärin 70 yöpymistä vuodessa.

Taulukko 11. Kaikkien omistajien ja perheenjäsenten yöpymiset ja päiväkäynnit vapaa-ajan asunnolla ja etäisyys vapaa-ajan asunnolta kotiin (keskiarvo per v. 2022).

Vapaa-ajan asunnon etäisyys kotoa	Yhteensä yöpymisiä		Yhteensä päiväkäyntejä	
	keskiarvo	n=	keskiarvo	n=
alle 30 km	30	37	44	38
30 - 79 km	58	196	20	198
80 - 149 km	70	143	8	141
150 - 299 km	67	64	5	63
300 km tai yli	58	106	3	103

Vastanneista vapaa-ajan asuntojen omistajista 68 % ilmoitti kohteessa yöpyneen viimeisen vuoden (2022) aikana myös mökkipaikkakunnan ulkopuolella asuvia vieraita (muita kuin omistajia tai heidän perheenjäseniään). Vuoden 2013 tutkimuksessa vastaava prosenttiosuus oli 79 %. Vuokralle omaa vapaa-ajan asuntoaan oli antanut varsin pieni osuus vastaajista, noin 2 % (Taulukko 12). Vuoden 2014 tutkimuksessa vastaava prosenttiosuus oli vieläkin alhaisempi, 1 %.

Taulukko 12. Muiden kuin omistajien ja perheeseen kuuluvien yöpymiset ja päiväkäynnit vapaa-ajan asunnolla.

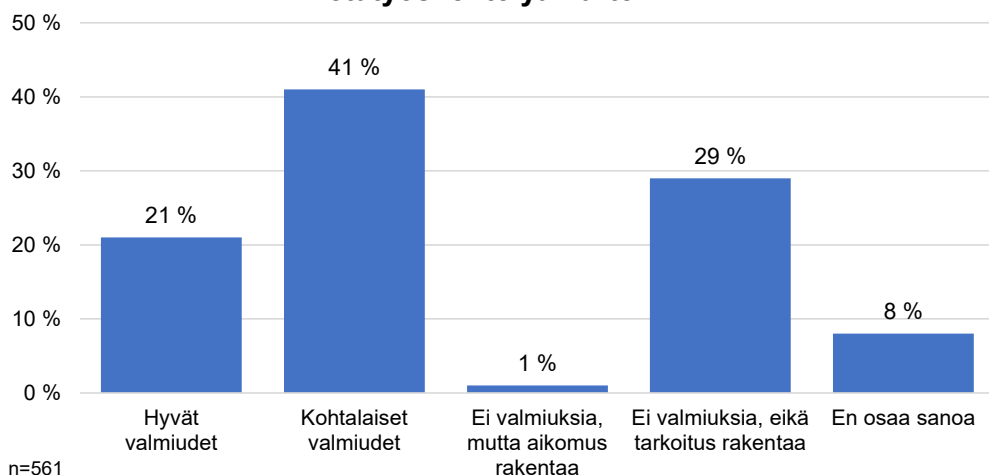
Yöpyikö vapaa-ajan asunnollanne viimeisen vuoden (2022) aikana vierailijoita (sukulaisia tai ystäviä), joiden asuinpaikka sijaitsee mökkipaikkakunnan ulkopuolella?	(n=562)
Kyllä	68 %
Ei	32 %
Yhteensä	100 %
Onko vapaa-ajan asuntonne ollut vuokrattuna viimeisen vuoden aikana?	(n=564)
Kyllä	2 %
Ei	98 %
Yhteensä	100 %

Jos vastaajat kokivat vapaa-ajan asuntonsa jääneen vähäiselle käytölle, pyydettiin heitä kertomaan omin sanoin syitä tälle. Yli 20 % kaikista vastaajista esitti perusteluita mökin vähäiselle käytölle. Selkeästi yleisimmät perustelut olivat vastaajien korkea ikä ja heikentynyt terveys tai pitkä etäisyys mökille tai nämä kaikki yhdessä. Yleisiä perusteluita olivat myös vapaa-ajan asunnon heikko kunto, se ei ole talvikäyttöön soveltuva tai että töiden ja harrastusten takia ei ehdi käydä useammin.

2.7 Vapaa-ajan asuntojen etätyöskentelyvalmiudet

Eteläpohjalaiset vapaa-ajan asunnot omaavat kohtalaiset valmiudet etätyöskentelyä varten. Kuviosta 8 nähdään, että reilu viidennes vastaajista ilmoitti mökillään olevan hyvät valmiudet etätyöskentelyyn ja 41 prosentilla oli kohtalaiset valmiudet. Yksi prosentti vastaajista aikoi rakentaa mökille etätyöskentelylle tarpeelliset valmiudet, sillä niitä ei vielä ollut. Vastaajista 29 % oli sitä mieltä, että mökillä ei ole valmiuksia etätyöskentelyyn, eikä ole tarkoitus niitä rakentaakaan. Kahdeksan prosenttia vastaajista ei osannut ottaa kantaa tähän kysymykseen.

Kuinka hyvät valmiudet vapaa-ajan asunnollanne on etätöskentelyä varten?

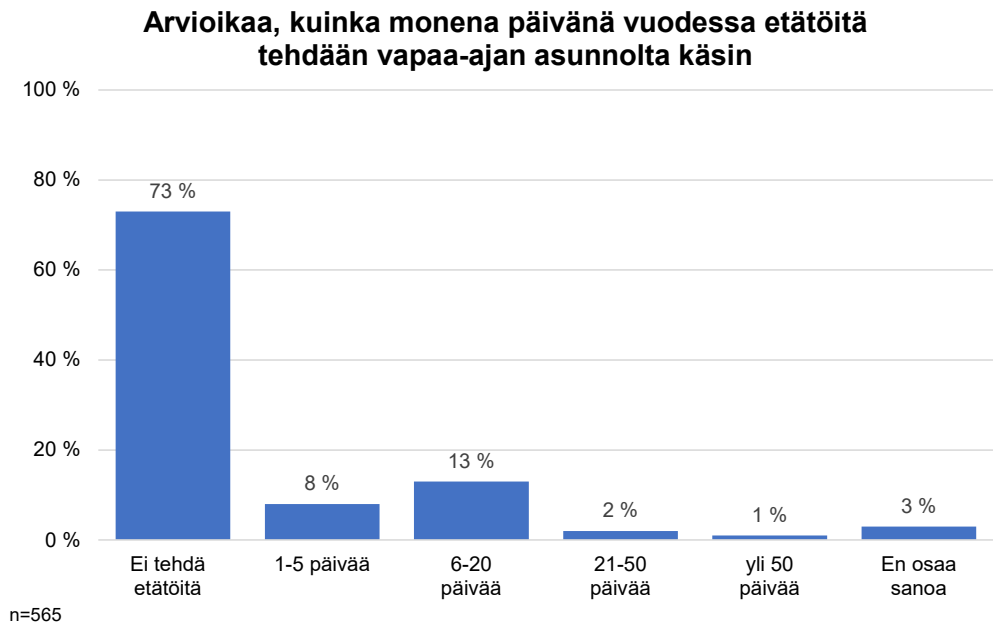
Kuvio 8. Vapaa-ajan asunnon valmiudet etätöskentelyä varten.

Tarkasteltaessa seutukunnittain vapaa-ajan asuntojen valmiuksia etätöön tekemistä varten ei tuloksissa seutukuntien välillä ollut juurikaan eroja. Seinäjoen seutukunnan mökeissä (51 %) oli vähiten vähintään kohtalaiset valmiudet omaavia mökkejä verrattuna muiden seutukuntien mökkeihin (63–66 %). Vastaavasti muualla Etelä-Pohjanmaalla sijaitseviin mökkeihin verrattuna Seinäjoen seutukunnan mökeissä oli eniten sellaisia, joissa ei ollut valmiuksia, eikä ole tarkoitus rakentakaan (Taulukko 13).

Taulukko 13. Vapaa-ajan asuntojen valmiudet etätöön tekemistä varten seutukunnittain tarkasteltuna.

Kuinka hyvät valmiudet vapaa-ajan asunnollanne on etätöskentelyä varten?	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=170)	(n=218)	(n=127)	(n=40)	(n=561)
Hyvät valmiudet	22 %	24 %	16 %	18 %	21 %
Kohtalaiset valmiudet	41 %	42 %	35 %	48 %	41 %
Ei valmiuksia, mutta aikomus rakentaa	2 %	1 %	2 %	0 %	1 %
Ei valmiuksia, eikä tarkoitus rakentaa	28 %	27 %	37 %	23 %	29 %
En osaa sanoa	7 %	6 %	10 %	13 %	8 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnolla oli vielä melko vähäistä. Suurin osa (73 %) vastaajista ilmoitti, että mökillä ei tehdä etätöitä. Vastaajista 8 % oli tehnyt vuoden 2022 aikana etätöitä korkeintaan viikon ja 13 % korkeintaan viikosta kuukauteen. Pidempiä aikoja mökillä etätöitä tehneitä oli noin 3 % kaikista vastaajista (Kuvio 9).

Kuvio 9. Etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnoilta.

Taulukosta 14 nähdään, että noin neljännes Järviseudun (24 %), Kuusio-kuntien (28 %) ja Suupohjan (29 %) mökkiläisistä vastasi mökin käyttäjien tekevän etätöitä vapaa-ajan asunnolla. Seinäjoen seutukunnan mökkiläisistä 14 % ilmoitti, että vapaa-ajan asuntoa käyttävät tekevät siellä etätöitä. Tätä saattaa osaltaan myös selittää se, että Seinäjoen seutukunnan mökkiläisillä suurimmalla osalla (60 %) mökki sijaitsi maksimissaan tunnin matkan päässä kotoa.

Taulukko 14. Etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnoilta seutukunnittain tarkasteltuna.

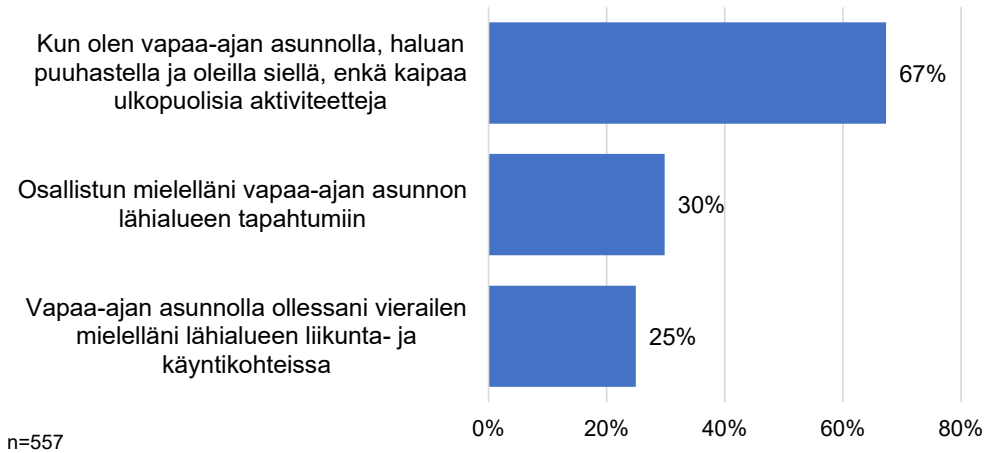
Tekevätkö vapaa-ajan asuntoa käyttävät etätöitä asunnolta käsin?	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suu-pohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=172)	(n=220)	(n=132)	(n=41)	(n=565)
Kyllä	24 %	28 %	14 %	29 %	24 %
Ei	75 %	68 %	83 %	66 %	73 %
En osaa sanoa	1 %	4 %	2 %	5 %	3 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

2.8 Millainen mökkeilijä olet?

Suomalaisille mökkeily on perinteisesti tärkeää, ja mökillä pyritään käymään ainakin kerran vuodessa. Myös luonto ja luonnonrauha ovat suomalaisille merkityksellisiä ja nämä ovatkin tärkeitä syitä mökkeilyssä. Lisäksi mökkeilyyn kuuluvat arjen vastapainoksi erilaiset rutiinit mökillä ja rentoutuminen (Tiihonen, 2011).

Tämän tutkimuksen kyselyssä mökin omistajille esitettiin kysymys, jolla pyrittiin selvittämään, millainen mökkeilijä hän kokee olevansa. Suurin osa (67 %) vastanneista menee mökille ja haluaa keskittyä mökillä oleiluun eli valitsi vaihtoehdon: Kun olen vapaa-ajan asunnolla, haluan puuhastella ja oleilla siellä, enkä kaipaa ulkopuolisia aktiviteetteja. Lähes kolmannes vastanneista (30 %) osallistuu mielellään vapaa-ajan asunnon lähialueella järjestettäviin tapahtumiin. Neljännes vastanneista haluaa sisällyttää mökillä olemisen yhteyteen myös vierailuja lähialueen liikunta- ja käyntikohteissa (Kuvio 10).

Millainen mökkeilijä olet?

Kuvio 10. Millainen mökkeilijä olet? – vastaajien arvioimana.

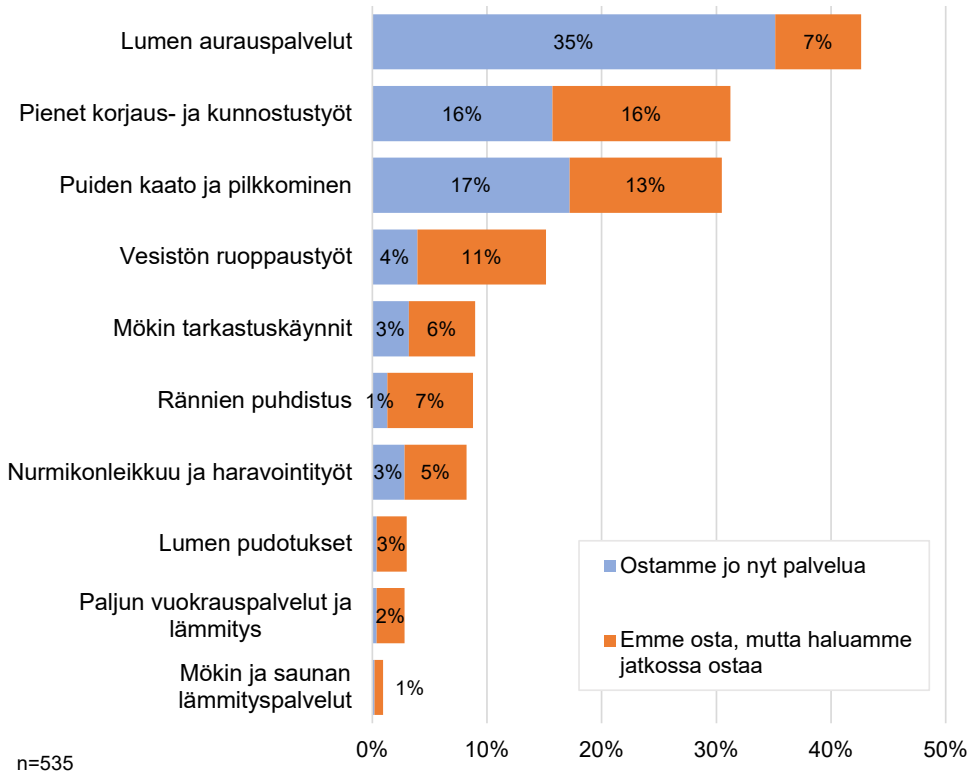
2.9 Vapaa-ajan asunnoille suunnattujen palveluiden käyttö ja kiinnostus

Kyselyssä selvitettiin erilaisten vapaa-ajan asunnoille suunnattujen palveluiden käyttöä sekä kiinnostusta niiden ostamiseen ja käyttöön tulevaisuudessa. Lomakkeessa vastaajille esitettiin kymmenen erilaista palvelua ja jokin muu palvelu, jonka he voivat lomakkeella itse täsmentää. Kysymyksen vastausvaihtoehdot olivat: ostamme jo nyt palveluita, emme osta palvelua, mutta haluamme jatkossa ostaa sekä emme osta, emmekä ole kiinnostuneita ostamaan jatkossakaan. Kuviossa 11 on esitetty vastausjakaumat palveluita jo ostavien ja ostaa haluavien osalta.

Palveluista erottuivat selkeästi kolme mökkiläisten eniten ostamaa palvelua; lumen aurauspalvelua on jo ostanut tai ei ole vielä ostanut, mutta haluaa jatkossa ostaa yhteensä 42 % vastaajista, pienet korjaus- ja kunnostustyöt (32 %) sekä puiden kaato ja pilkkominen (30 %). Vesistön ruoppausta oli ostanut 4 %, ja haluaa jatkossa ostaa 11 % vastaajista. Myös mökkien tarkastuskäyntejä, rännien puhdistusta sekä nurmikon leikkuuta ja haravointia oli jo ostanut tai ostaisi jatkossa lähes 10 % vastaajista.

Vähiten käytettyjä ja haluttuja palveluita olivat: lumen pudotukset, paljon vuokrauspalvelut ja lämmitys sekä mökin ja saunan lämmityspalvelut. Muita vastaajien mainitsemia jo ostamia palveluita olivat muun muassa: nuohous (14 vastaajaa), jätehuolto (3), siivous (2), polttopuut (2), tienhoito ja pienet rakennustyöt.

Vapaa-ajan asunnolle suunnattujen palveluiden käyttö

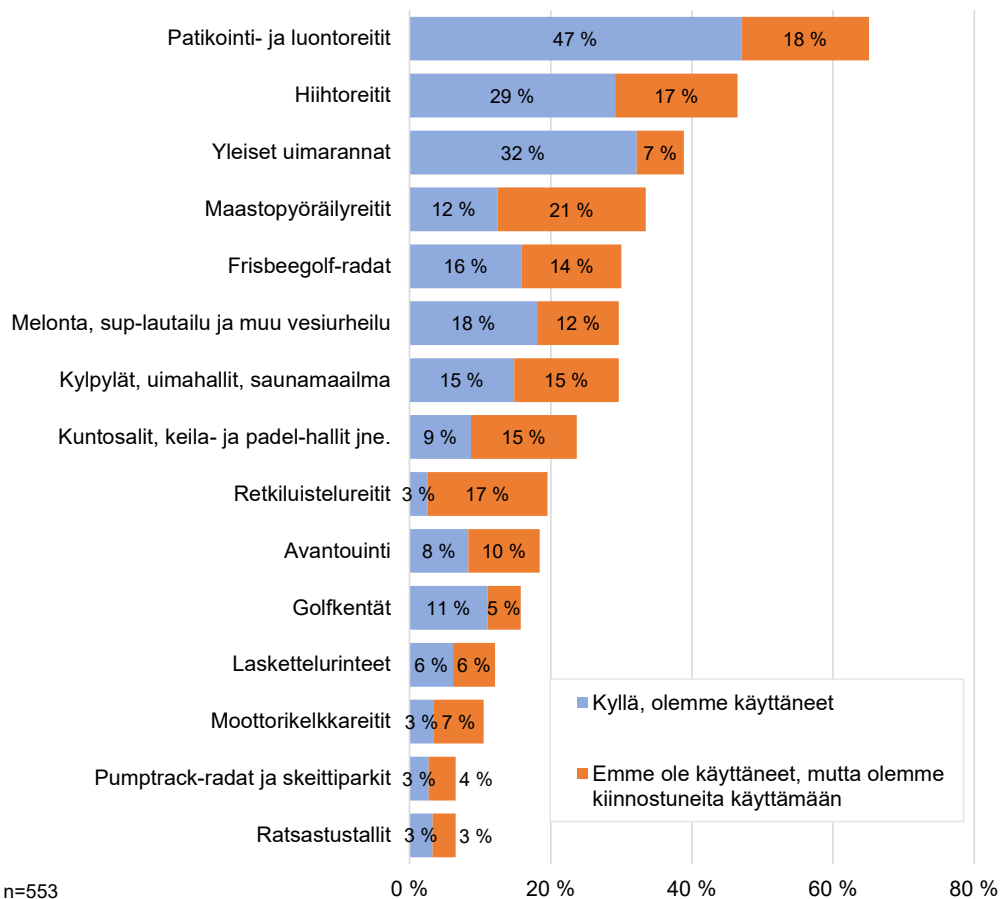
Kuvio 11. Vapaa-ajan asunnolle suunnattujen palveluiden käyttö ja vastaajien halukkuus ostaa palveluja.

2.10 Vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan aktiviteettien käyttö

Vastaajille esitettiin 15 erilaista liikuntapalvelua tai aktiviteettia ja kysyttiin niiden käytöstä viimeisen vuoden aikana (2022). Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kiinnostusta käyttää esitettyjä liikuntapalveluita, jos he eivät olleet niitä vielä käyttäneet.

Kolme suosituinta liikunta-aktiviteettia olivat lähialueella patikointi- ja luontoreitit, hiihtoreitit ja uimarannat. Kuviosta 12 nähdään, että lähes puolet vastaajista oli käyttänyt mökkipaikkakunnalla tai sen lähialueella patikointi- ja luontoreittejä, lisäksi 18 % vastaajista ei ollut käyttänyt, mutta oli kiinnostunut näistä. Hiihtoreittejä oli käyttänyt 29 % mökkiläisistä ja 17 % oli jatkossa kiinnostunut niitä käyttämään. Kolmanneksi käytetyimmäksi aktiviteetiksi nousi yleiset uimarannat. Noin kolmannes vastaajista oli jo käynyt yleisillä uimarannoilla ja 7 % ei ollut käynyt, mutta oli jatkossa kiinnostunut käymään. Myös maastopyöräily, frisbeegolf-radat, melonta, sup-lautailu ja muu vesiurheilu sekä kylpylät, uimahallit ja saunamaailma olivat aktiviteetteja, joita runsaat 30 % vastaajista oli käyttänyt tai ei ollut käyttänyt, mutta jatkossa halusi käyttää.

Käytetyt ja kiinnostavat liikuntapalvelut ja aktiviteetit

Kuvio 12. Mökkipaikkakunnan tai lähialueen liikuntapalvelujen ja -aktiviteettien käyttö viimeisen vuoden aikana ja kiinnostus käyttää.

Vastaajille esitettiin myös 10 kohdan lista erilaisia käyntikohteita ja tapahtumia sekä kaksi muuta palvelua ja pyydettiin arviota näiden käytöstä mökkipaikkakunnalla tai sen lähialueella viimeisen vuoden (2022) aikana sekä kiinnostuksesta käydä kohteessa tai käyttää tulevaisuudessa (Kuvio 13).

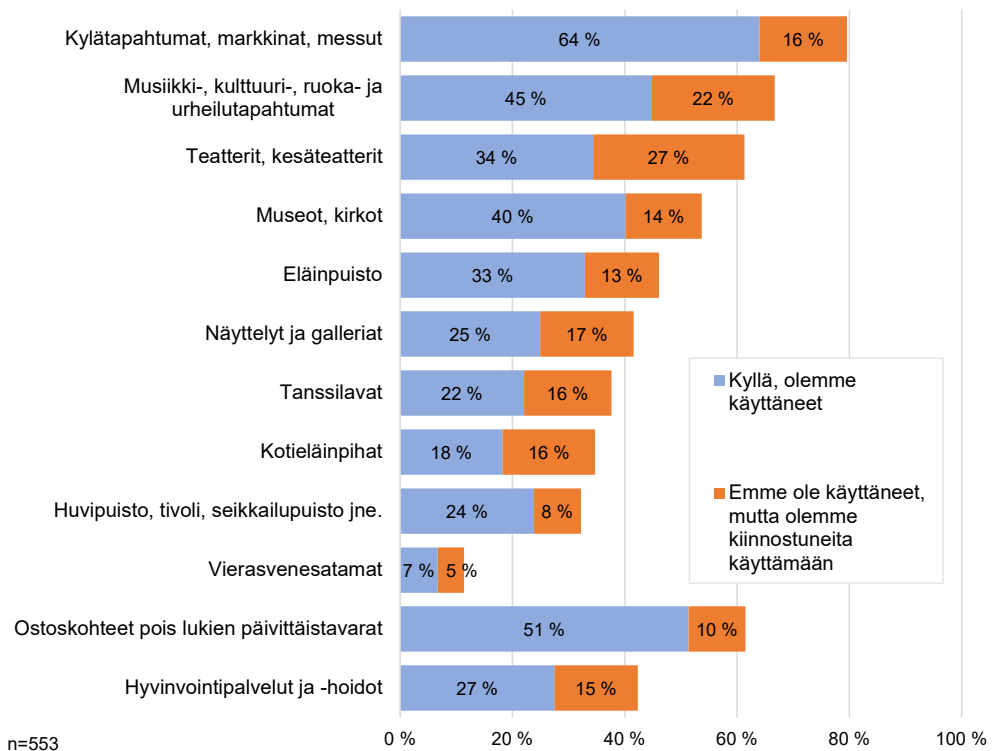
Kylätapahtumat, markkinat ja messut kiinnostivat kyselyyn vastanneita eniten. Tämän tyyppisiin tapahtumiin oli osallistunut 64 % vastanneista ja lisäksi 16 % ei ollut osallistunut, mutta olivat jatkossa kiinnostuneita osallistumaan. Ostoskohteet (pois lukien päivittäistavaraostokset) olivat lähes yhtä kiinnostavia, niissä oli käynyt 51 % ja lisäksi 10 % vastaajista ei ollut käynyt, mutta olivat kiinnostuneet käymään tulevaisuudessa.

Kuva: Jari Ratilainen

Musiikki-, kulttuuri-, ruoka- ja urheilutapahtumissa, teattereissa ja kesäteattereissa sekä museoissa ja kirkoissa oli viimeisen vuoden aikana käynyt tai kiinnostunut jatkossa käymään yli puolet vastaajista. Eläinpuistoissa, taidenäyttelyissä ja gallerioissa sekä hyvinvointipalveluissa/-hoidoissa oli käynyt tai kiinnostunut käymään yli 40 % vastaajista. Myös muut lomakkeella esitetyt käyntikohteet kiinnostivat mökkiläisiä; tanssilavoilla, kotieläinpihoilla, huvipuistoissa/tivoleissa tai seikkailupuistoissa oli joko viimeisen vuoden aikana käynyt tai ainakin jatkossa kiinnostunut käymään yli 30 % mökkeilijöistä.

Käytetyt ja kiinnostavat käyntikohteet, tapahtumat ja palvelut

Kuvio 13. Mökkipaikkakunnan tai lähialueen käyntikohteissa ja tapahtumissa käynti sekä palveluiden käyttö viimeisen vuoden aikana ja kiinnostus tulevaisuudessa.

2.11 Vapaa-ajan asumiseen liittyvä rahan käyttö

Vapaa-ajan asukkaat ovat mökkipaikkakunnille merkittävä tulojen tuoja. Etelä-Pohjanmaalla 2022 toteutetussa matkailun tulo- ja työllisyyselvytyksessä vuosilta 2019–2021 kartoitettiin Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia. Selvityksessä sivuttiin myös kesämökkejä maakunnan majoituskapasiteetin lisänä ja mökkien omistajia kuntiin tuloja tuovina matkailijoina. Etelä-Pohjanmaalla matkailuun liittyviä yöpymisiä on eniten kesäkuukausina. Mökeillä, joiden omistaja asuu muulla kuin mökin sijaintipaikkakunnalla, arvioitiin olevan majoituskapasiteettia noin 20 000 vuodepaikkaa. Vuonna 2019 kotimaisen matkailukysynnän osuus (korvatut työmatkat, omat mökit) kokonaiskysynnästä oli 13 % (Tuuri, ym. 2022).

Tässä keväällä 2023 toteutetussa vapaa-ajan asukkaiden kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan taloutensa rahankäyttöä viimeksi kuluneen vuoden aikana (v. 2022) vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai sen lähialueella pois lukien omalla asuinpaikkakunnalla tekemänsä ostokset (Taulukko 15). Rahan käyttöä pyydettiin arvioimaan yhdeksän eri osa-alueen kohdalta erikseen. Näiden osa-alueiden summasta muodostui tässä yhteydessä vuoden aikana noin käytetty mökkeilijän kokonaiskulutus. Näin tarkastellen vapaa-ajan asukkaat käyttivät vuodessa keskimäärin noin 3150 euroa per talous. Mediaanikulutus oli 1750 euroa, toisin sanoen puolet vastaajista käytti mökkeilyyn vuodessa rahaa alle tuon summan. Tämän tutkimuksen mökkeilijät käyttivät rahaa vapaa-ajan asuinnoillaan tai sen lähiympäristössä noin kolmanneksen enemmän kuin yhdeksän vuotta aikaisemmin. Edellisessä vastaavassa tutkimuksessa vuoden 2013 keskiarvo oli noin 2350 euroa ja mediaani noin 1150 euroa.

Viimeksi kuluneena vuotena vapaa-ajan asunnolla käytettiin eniten rahaa uudisrakentamiseen ja korjauksiin, keskimäärin noin 1200 euroa. Päivittäistavaroihin, kuten ruokaan, juomaan, hygienia- ja siivousaineisiin ja tarvikkeisiin ym. käytettiin keskimäärin lähes 1000 euroa mökin sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella. Selkeästi vähemmän euroja kului kulutustavaroihin, kuten vaatteisiin, elektroniikkaan, harrastusvälineisiin, koneisiin, laitteisiin ym. (ka. 241 euroa), polttoaineisiin (ka. 352 euroa), kahviloihin, ravintoloihin ja liikenneasemille (ka. 133 euroa). Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muihin vastaaviin palveluihin mökkiläiset käyttivät keskimäärin 133 euroa vuodessa. Näitä olivat esimerkiksi mökkitalokkaran palvelut, lumenauraus, puiden kaataminen ja polttopuiden hankinta. Keskimäärin reilusti alle 100 euroa kului kulttuuriin, hyvinvointipalveluihin, julkiseen liikenteeseen ja muihin palveluihin. Muita vastaajien mainitsemissa yksittäisiä palveluja olivat muun muassa kylätien korjausmaksu, jäteveden tyhjäys, jätehuolto, auton korjaus ja huolto ja kalastusluvat.

Taulukko 15. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella.

Arvioikaa oman taloutenne rahan käyttöä viimeksi kuluneen vuoden (2022) aikana vapaa-ajan asuntonne sijaintipaikkakunnalla tai sen lähialueella (pois lukien asuinpaikkakunnallanne tekemät ostokset) (n=509)	Vuosi 2013		Vuosi 2022	
	Keski-arvo €/vuosi	Mediaani €/vuosi	Keski-arvo €/vuosi	Mediaani €/vuosi
Rahan käyttö yhteensä	2350	1145	3150	1750
Uudisrakentaminen ja korjaukset vapaa-ajan asunnolla	728	100	1211	200
Päivittäistavarat (ruoka, juoma, hygieniatuotteet, siivousaineet ja tarvikkeet jne.)	793	400	959	500
Kulutustavaraostokset (vaatteet, elektroniikka, harrastusvälineet, koneet, laitteet jne.)	231	175	242	100
Polttoaineet (autot, ruohonleikkurit, moottorisahat ym.)	318	175	351	200
Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muut palvelut (mökkitalkankari tai vastaava, lumenauraus, puun kaadot, polttopuut jne.)	*		111	0
Kahvilat ja ravintolat, liikenneasemat	88	50	132	100
Kulttuuri + virkistys (teatteri, konsertit, tanssiliput, urheilutapahtumat, uimahalli/ kylpylä jne.)	62	0	62	0
Hyvinvointipalvelut (kampaamo, hieroja ym.)	*		39	0
Julkinen liikenne ja taksit	12	0	11	0
Muut palvelut	117*		28	0
* Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muut palvelut sekä hyvinvointipalvelut laskettu vuoden 2013 osalta muihin palveluihin				

Taulukossa 16 on tarkastelu kodin ja vapaa-ajan asunnon etäisyyden vaikutusta rahan käyttöön vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella. Lähes kaikilla rahan käytön osa-alueilla voitiin todeta, että mitä pidempi matka oli kotoa vapaa-ajan asunnolle, sitä enemmän mökkipaikkakunnalla käytettiin rahaa. Erityisesti tämä rahankäytön ja etäisyyden suhde oli selkeintä päivittäistavaroissa, kulutustavaroissa ja polttoaineostoksissa. Ainoana isompana poikkeuksena tästä linjasta oli uudisrakentaminen ja korjaukset ja toisaalta liikenne, jossa etäisyydellä ei ollut lineaarista yhteyttä käytetyn rahan määrään. Itse asiassa lähellä tai todella kaukana vapaa-ajan asuntoa asuvat käyttivät keskimäärin

selvästi keskivertoa vapaa-ajan asukasta enemmän uudisrakentamiseen ja korjauksiin.

Yleensä vapaa-ajan asukkaista eniten rahaa mökin sijaintipaikkakunnalle tuovat ne, jotka asuivat yli 300 kilometrin päässä vapaa-ajan asunnosta; keskimäärin hieman yli 4600 euroa per talous. Jos etäisyys kotoa vapaa-ajan asunnolle oli alle 300 kilometriä, oli vapaa-ajan asukkaiden mökkipaikkakunnalla käyttämä rahamäärä keskimäärin lähes sama riippumatta siitä, oliko matka pitkä tai lyhyt. Sen sijaan etäisyydestä riippui selvästi, mihin rahaa käytettiin.

Taulukko 16. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella ja vapaa-ajan asunnon etäisyys kotoa.

Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla ja lähialueella viimeisen vuoden (2022) aikana	Vapaa-ajan asunnon etäisyys kotoa				
	alle 30 km	30–79 km	80–149 km	150–299 km	300 km tai yli
	(n=28)	(n=178)	(n=137)	(n=63)	(n=94)
	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €
Rahan käyttö yhteensä	2633	3025	2682	2717	4633
Uudisrakentaminen ja korjaukset vapaa-ajan asunnolla	1730	1525	591	649	1832
Päivittäistavarat	356	739	1095	1009	1337
Kulutustavaraostokset	118	172	253	279	386
Polttoaineet	200	250	396	411	478
Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muut palvelut	95	95	108	113	161
Kahvilat ja ravintolat, liikenneasemat	70	133	113	146	172
Kulttuuri + virkistys	50	56	53	62	93
Hyvinvointipalvelut	9	32	32	34	77
Julkinen liikenne ja taksit	5	14	11	1	16
Muut palvelut	0	9	30	13	81

Tarkasteltaessa rahankäyttöä seutukunnittain, eniten vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla rahaa käyttivät Kuusiokunnissa vapaa-ajan asunnon omistavat, keskimäärin noin 3865 euroa vuodessa ja vähiten Seinäjoen seutukunnassa mökin omistavat (keskimäärin lähes 2600 € / vuosi) (Taulukko 17).

Taulukko 17. Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai lähialueella vapaa-ajan asunnon sijaintiseutukunnittain.

Rahan käyttö vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla ja lähialueella viimeisen vuoden (2022) aikana	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutu-kunta	Suu-pohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=153)	(n=197)	(n=111)	(n=40)	(n=509)
	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €	keski-arvo €
Rahan käyttö yhteensä	2640	3865	2587	3371	3150
Uudisrakentaminen ja korjaukset vapaa-ajan asunnolla	788	1787	791	1342	1211
Päivittäistavarat	926	1009	876	1127	959
Kulutustavaraostokset	194	333	188	151	242
Polttoaineet	334	350	370	361	351
Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muut palvelut	108	125	90	109	111
Kahvilat ja ravintolat, liikenneasemat	131	140	131	114	132
Kulttuuri + virkistys	58	60	76	51	62
Hyvinvointipalvelut	44	40	33	30	39
Julkinen liikenne ja taksit	12	8	17	10	11
Muut palvelut	46	13	14	75	28

2.12 Tiedon hankinta palveluista

Vastaajilta kysyttiin, mistä he olivat viimeisen vuoden aikana (2022) hakeneet tai saaneet tietoa vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja sen lähialueen palveluista. Kysymyksessä esitettiin 12 vaihtoehdon lista ja muualta, mistä -vaihtoehto.

Kaikista vastanneista 60 % kertoi hakeneensa tai saaneensa tietoa sanomalehdistä vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja sen lähialueen palveluista (Taulukko 18). Toiseksi eniten (45 %) tietoa oli saatu mökkinaapureilta ja muilta paikkakunnan asukkailta. Kolmanneksi suosi-

tuimmat tiedonsaantikanavat (29 %) olivat sosiaalisen median kanavat ja matkailusovellukset, yritysten omat verkkosivut ja vapaa-ajan asukkaille suunnatut materiaalipaketit. Vastaajista 15 % ei ollut hakenut tietoa.

Vastaajat mainitsivat muita tiedonlähteitä olleen muun muassa internet yleisesti, radio, kiinteistönvälittäjä, kylätiedote, kirjasto ja retkipaikkojen ilmoitustaulut.

Tarkasteltaessa tiedonhakemista seutukunnittain näyttäisi käytetyissä kanavissa olevan hieman eroja. Muissa seutukunnissa suosituin tiedonhankintakanava sanomalehdet sai kannatusta noin 60 % vastanneista, kun taas Suupohjassa sitä vastasi käyttäneensä 46 %. Vastaavasti puolet Järviseudun mökkiläisistä oli saanut tietoa mökkinaapureilta ja 44 % Kuusiokuntien, 42 % Seinäjoen seutukunnan ja 39 % Suupohjan mökkiläisistä. Sosiaalisen median kanavia ja matkailusovelluksia oli käyttänyt Järviseudulla 37 % vastanneista ja muissa seutukunnissa noin neljännes mökkiläisistä.

Yritysten omat verkkosivut ovat kolmen suosituimman kanavan joukossa ja tiedonhankintakanavana verkkosivuja olivat käyttäneet 28 % Järviseudun, 36 % Kuusiokuntien, 18 % Seinäjoen seutukunnan ja 29 % Suupohjan vapaa-ajan asukkaista. Vapaa-ajan asukkaille suunnatusta materiaalipaketista tietoa oli saanut kolmannes Järviseudun, 44 % Kuusiokuntien, 5 % Seinäjoen seutukunnan ja 2 % Suupohjan vapaa-ajan asukkaista. Seinäjoen seutukunnan ja Suupohjan jokaisessa kunnassa ei ole vapaa-ajan asukkaiden yhteystietoja, eivätkä kunnat siten heitä erikseen tiedota.

Taulukko 18. Tiedon hakeminen/saaminen vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja lähialueen palveluista.

Mistä on haettu/saatu tietoa vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja sen lähialueen palveluista viimeisen vuoden (2022) aikana?	Vapaa-ajan asunnon sijainti				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutu-kunta	Suu-pohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=169)	(n=219)	(n=129)	(n=41)	(n=566)
Sanomalehdistä	63%	62%	59%	46%	60%
Mökkinaapureilta ja muilta paikkakunnan asukkailta	50%	44%	42%	39%	45%
Sosiaalisen median kanavista ja matkailusoveluksista	37%	27%	24%	27%	29%
Yritysten omilta verkkosivuilta	28%	36%	18%	29%	29%
Kuntien ylläpitämiltä matkailun verkkosivustoilta	22%	20%	12%	17%	19%
Alueellisilta matkailun verkkosivustoilta	21%	26%	12%	7%	20%
Tapahtumakalentereista	21%	20%	17%	20%	19%
Matkailuesitteistä	28%	32%	13%	27%	26%
Kauppojen ym. julkisten tilojen ilmoitustauluilta	27%	25%	19%	22%	23%
Vapaa-ajan asukkaille suunnatusta materiaali-paketista	34%	44%	5%	2%	29%
Vapaa-ajan asukkaille suunnatuista tilaisuuksista	16%	14%	4%	10%	12%
Matkailuneuvonnasta	2%	2%	0%	0%	1%
Muualta	2%	3%	5%	5%	4%
En ole hakenut tietoa	14%	10%	19%	24%	15%

Pääsääntöisesti mökkiläiset kokivat vapaa-ajan asunnon lähellä olevien palveluiden tiedon löytämisen erittäin tai melko helpoksi. Kaikista vastaajista 23 % koki sen olevan erittäin helppoa, 70 % melko helppoa ja vain 8 prosentille vastaajista tiedon saaminen tai löytäminen palveluista oli haastavaa (Taulukko 19). Järviseudun sekä Kuusio-kuntien mökkiläisistä lähes kaikille (96 %) tiedon saaminen tai löytäminen palveluista oli vähintään melko helppoa. Seinäjoen seutukunnan mökkiläisistä 19 prosentille

oli erittäin helppoa ja 67 prosentille melko helppoa löytää palveluja koskevaa tietoa. Vastaavasti Suupohjassa joka viides löysi erittäin helposti ja 60 % melko helposti tietoa palveluista. Seinäjoen seutukunnasta 13 % mökkiläisistä ja Suupohjasta 20 % vastasi tietoa palveluista olevan haastavaa löytää tai saada.

Taulukko 19. Tiedonsaannin helppous vapaa-ajan asunnon lähellä olevista palveluista.

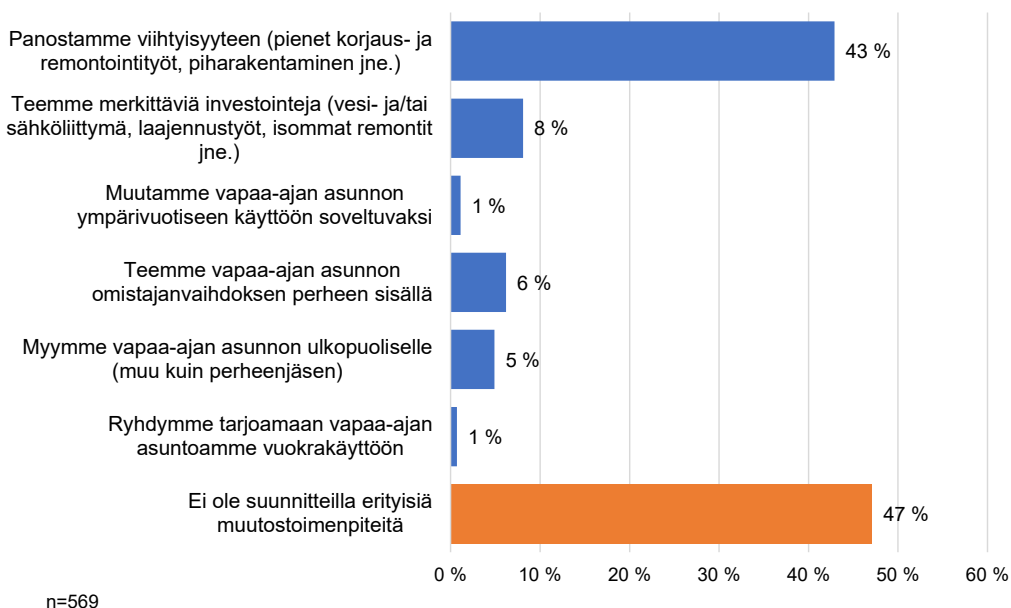
Onko vapaa-ajan asunnon lähellä olevista palveluista helppoa saada tai löytää tietoa?	Vapaa-ajan asunnon sijainti				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutu-kunta	Suupohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=157)	(n=210)	(n=113)	(n=35)	(n=519)
Erittäin helppoa	21%	26%	19%	20%	23%
Melko helppoa	75%	70%	67%	60%	70%
Haastavaa	4%	5%	13%	20%	8%
Yhteensä	100%	100%	100%	100%	100%

2.13 Vapaa-ajan asuntoon liittyvät suunnitelmat

Kysyttäessä vapaa-ajan asuntoon tulossa olevista muutostoimenpiteistä 43 % kaikista vastaajista ilmoitti panostavansa viihtyisyyteen, esimerkiksi pieniin korjaus- ja remontointitöihin tai piharakentamiseen. Kahdeksan prosenttia vastaajista aikoi tehdä isompia investointeja, laajennustöitä tai remontteja. Yksi prosentti vastaajista aikoo muuttaa mökin talviasuttavaksi. Lähes puolet (47 %) vastaajista ilmoitti, että heillä ei seuraavan kolmen vuoden sisällä ole tarkoitus tehdä erityisiä muutostoimenpiteitä vapaa-ajan asuntoon liittyen.

Mökin omistajanvaihdosmuutoksia aikoi toteuttaa pieni osa vastaajista; perheen sisällä oli suunnitteilla omistajanvaihdos kuudella prosentilla ja vapaa-ajan asunnon myynti ulkopuoliselle viidellä prosentilla vastaajista. Lisäksi mökkiä aikoi ryhtyä tarjoamaan vuokralle 1 % vastaajista (Kuvio 8).

Mitä muutoksia teillä on suunnitteilla vapaa-ajan asuntoonne liittyen seuraavan kolmen vuoden sisällä?

Kuvio 8. Suunnitteilla olevat muutokset vapaa-ajan asuntoon liittyen.

Tarkasteltaessa seutukunnittain vapaa-ajan asuntoon suunnitteilla olevia muutoksia tai toimenpiteitä, yleisesti vähiten suunnitelmia oli Seinäjoen seutukunnassa ja eniten Suupohjassa mökin omistavilla vastaajilla (Taulukko 20).

Mökin omistajat ovat usein iäkkäitä, mutta käyttäjät ovat kaikenikäisiä. Kuva: Jari Ratilainen

Taulukko 20. Seutukunnittain suunnitteilla olevat muutokset vapaa-ajan asuntoon liittyen.

Mitä muutoksia teillä on suunnitteilla vapaa-ajan asuntoon liittyen seuraavan kolmen vuoden sisällä?	Vapaa-ajan asunnon sijainti Etelä-Pohjanmaalla				
	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen-seutu-kunta	Suu-pohja	Koko Etelä-Pohjanmaa
	(n=172)	(n=220)	(n=128)	(n=41)	(n=569)
Panostamme viihtyisyyteen (pienet korjaus- ja remontointityöt, piharakentaminen jne.)	42 %	46 %	38 %	49 %	43 %
Teemme merkittäviä investointeja (vesi- ja/tai sähköliittymä, laajennustyöt, isommat remontit jne.)	10 %	8 %	6 %	12 %	8 %
Muutamme vapaa-ajan asunnon ympärivuotiseen käyttöön soveltuvaksi	2 %	1 %	1 %	0 %	1 %
Teemme vapaa-ajan asunnon omistajanvaihdon perheen sisällä	5 %	6 %	8 %	5 %	6 %
Myymme vapaa-ajan asunnon ulkopuoliselle (muu kuin perheenjäsen)	6 %	4 %	6 %	5 %	5 %
Ryhdyimme tarjoamaan vapaa-ajan asuntoamme vuokrakäyttöön	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %
Ei ole suunnitteilla erityisiä muutostoimenpiteitä	45 %	45 %	54 %	39 %	47 %

Luontoon liittyvät aktiviteetit ja palvelut ovat mökkiläisten suosiossa.
Kuva: Marjut Hakkola

3 KUNTAKYSELYN TULOKSET

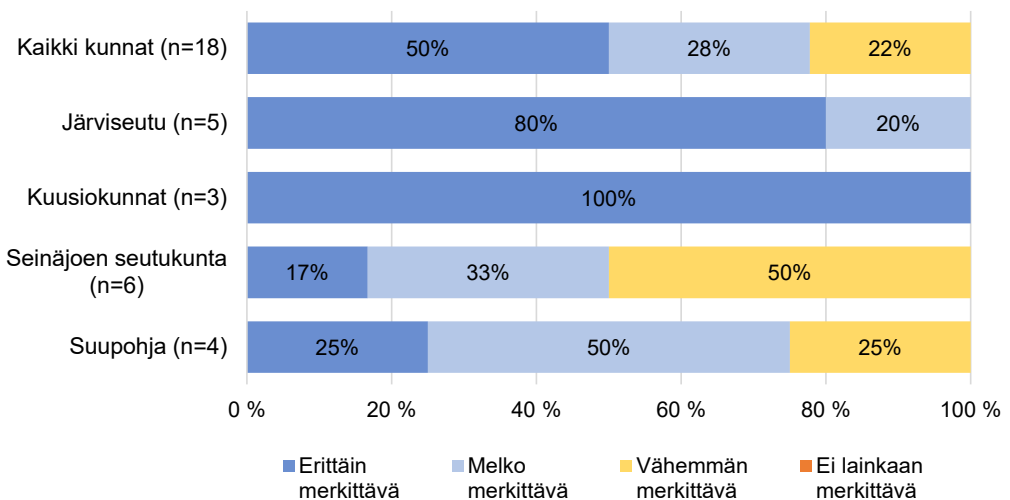
Tässä luvussa esitetään kunnille tehdyn kyselyn vastaukset. Kyselyyn vastasi jokaisen Etelä-Pohjanmaan 18 kunnan edustaja.

3.1 Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kuntien elinvoimalle

Kunnilta kysyttiin vapaa-ajan asukkaiden merkitystä kunnan elinvoiman kannalta ja näiden huomiointia kunnan strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa. Puolet Etelä-Pohjanmaan kunnista vastasi vapaa-ajan asukkaiden olevan erittäin merkittäviä kunnan elinvoimalle, 28 prosentille kunnista asukkaat ovat melko merkittäviä ja 22 prosentille vähemmän merkittäviä. Yhdessäkään kunnassa ei koettu vapaa-ajan asukkaiden olevan kunnan elinvoiman kannalta merkityksettömiä.

Seutukunnittain tarkasteltuna nähdään, että Kuusiokunnista ja Järviseedun kunnista kaikki, Suupohjasta 75 % ja Seinäjoen seutukunnan kunnista puolet arvioi vapaa-ajan asukkaiden olevan melko tai erittäin merkittäviä kunnan elinvoiman kannalta (Kuvio 15).

Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kunnan elinvoiman kannalta

Kuvio 15. Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kunnan elinvoiman kannalta.

3.2 Vapaa-ajan asukkaiden huomiointi kunnissa

Yhteensä 12 kuntaa ilmoitti huomioineensa vapaa-ajan asukkaat kunnan strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa (Taulukko 21). Viisi etelä-pohjalaisista kuntaa vastaavasti ei ole huomioinut vapaa-ajan asukkaita suunnitelmissaan.

Järviseudulla neljä kuntaa viidestä ja Kuusiokunnissa kaikki kunnat ja Seinäjoen seutukunnassa neljä kuudesta kunnasta oli huomioinut vapaa-ajan asukkaat. Suupohjassa yksi kunta ilmoitti huomioineensa kunnan suunnitelmissa vapaa-ajan asukkaat.

Kuntien edustajat saivat omin sanoin täsmentää tapoja, miten vapaa-ajan asukkaat huomioitiin. Kuusiokunnissa kunnat ovat muun muassa tehneet kyselyn vapaa-ajan asukkaille ja tulosten perusteella heidät on huomioitu kunnan palveluissa, heille tiedotetaan tapahtumista. Lisäksi vapaa-ajan asukkaat ovat osana kunnan strategista aluesuunnitelmaa ja viestintästrategiaa, ja strategiaan on kirjattu erikseen loma-asuminen. Järvisseudun kunnat tekevät yhteistyötä kesäasukkaiden palveluissa. Alueella on myös tarjolla neuvoja vapaa-ajan asukkaille etätömahdollisuuksien lisäämiseen. Seinäjoen seutukunnasta neljä kuntaa sivuaa strategiassaan vapaa-ajan asukkaita matkailun näkökulmasta.

Taulukko 21. Vapaa-ajan asukkaiden huomiointi kunnan strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa.

Onko vapaa-ajan asukkaat huomioitu kunnan strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa?	Järvi-seutu	Kuusiokunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja	Kaikki kunnat
	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.
Kyllä	4	3	4	1	12
Ei	0	0	2	3	5
Ei vastausta	1	0	0	0	1
Yhteensä	5	3	6	4	18

Kysyttäessä kunnilta vapaa-ajan asuntojen kaavoitustilanteesta kahdeksan kuntaa vastasi (44 %), että kunnan kaavoitustilanne on jo muuttunut

tai on muuttumassa vapaa-ajan asuntoihin liittyen. Taulukossa 22 on esitetty muutoksia kaavoitustilanteessa seutukunnittain. Järviseudulla ja Kuusiokunnissa useimmissa kunnissa kaavoitustilanne on muuttunut, kun taas Seinäjoen seutukunnassa ja Suupohjassa pääsääntöisesti ei.

Taulukko 22. Onko kunnan kaavoitustilanne muuttunut tai muuttumassa vapaa-ajan asuntoihin liittyen?

Onko kunnan kaavoitus-tilanne muuttunut tai muuttumassa vapaa-ajan asuntoihin liittyen?	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suu-pohja	Kaikki kunnat
	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.
Kyllä	4	3	1	0	8
Ei	1	0	5	4	10
Yhteensä	5	3	6	4	18

Yhteensä seitsemän kuntaa on tehnyt selvityksiä vapaa-ajan asukkaille viimeisen viiden vuoden aikana ja kahdella kunnalla on suunnitteilla tehdä (Taulukko 23). Aktiivisimpia selvitysten tekijöitä kunnat ovat olleet Järviseudulla ja Kuusiokunnissa; Järviseudulla kolme kuntaa ja Kuusiokunnista kaksi kuntaa ilmoittivat tehneensä selvityksiä.

Taulukko 23. Selvitykset vapaa-ajan asukkaille.

Onko kunnassa tehty selvityksiä vapaa-ajan asuntoihin tai asukkaisiin liittyen viimeisen viiden vuoden aikana?	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suu-pohja	Kaikki kunnat
	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.
Kyllä	3	2	1	1	7
Ei ole, mutta on suunnitteilla	1	0	0	1	2
Ei ole	1	1	5	2	9
Yhteensä	5	3	6	4	18

Jatkokysymyksenä selvityksiä tehneiltä kunnilta (7 kpl) kysyttiin, mitä asioita he ovat kyselyillä selvittäneet (Taulukko 24). Vapaa-ajan asukkaiden käyttämiä kunnan palveluita ja palvelutarpeita molempia oli selvittänyt neljä kuntaa. Vapaa-ajan asukkaiden rahan käyttöä sekä asuntojen kuntoa ja käyttöä oli kumpaakin selvittänyt kolme kuntaa. Kolme kuntaa

kommentoi kohtaan jotain muuta selvittäneensä mm. toiveita kunnalle, kiinnostusta muuttaa vapaa-ajan asunto pysyväksi asunnoksi ja tyytyväisyyttä kunnan palveluihin.

Taulukko 24. Mitä asioita vapaa-ajan asukkailta on selvitetty?

Selvityksiä tehneet kunnat (n=7): Mitä asioita olette kyselyissä selvittäneet?	Vastaajien lkm.
Vapaa-ajan asukkaiden käyttämiä kunnan palveluita	4
Vapaa-ajan asukkaiden palvelutarpeita	4
Vapaa-ajan asukkaiden rahan käyttöä kunnassa	3
Vapaa-ajan asuntojen kuntoa ja käyttöä yms.	3
Jotain muuta	3

3.3 Yhteydenpito vapaa-ajan asukkaisiin

Kuntien edustajilta kysyttiin, onko kyseisessä kunnassa vapaa-ajan asunnon omistajien yhteystiedot (sähköposti ja/tai postiosoite). Puolet kunnista vastasi, että heillä on yhteystiedot (Taulukko 25).

Taulukko 25. Onko kunnilla vapaa-ajan asunnon omistajien yhteystiedot?

Onko kunnalla vapaa-ajan asunnon omistajien yhteystiedot?	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suupohja	Kaikki kunnat
	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.
Kyllä	4	1	2	2	9
Ei	1	2	4	2	9
Yhteensä	5	3	6	4	18

Yhteensä 16 kuntaa kertoi, mitä kanavia he käyttävät vapaa-ajan asukkaille tiedottamiseen ja/tai markkinointiin (Taulukko 26). Eniten käytettyjä olivat sosiaalisen median kanavat (FB-sivut ja -ryhmät, Instagram jne.) (14 kuntaa), kunnan verkkosivut ja siellä erityisesti vapaa-ajan asukkaille kohdennettu tiedotus (12), paikallis- ja ilmaisjakelulehdet (11) ja tapahtumakalenterit (10), vapaa-ajan asukkaille suunnatut tilaisuudet (8) ja yleiset ilmoitustaulut (7). Postitettavia tai jaettavia tiedotteita sekä

uutiskirjeitä käytettiin vain harvoissa kunnissa. Seinäjoen seutukunnassa kolme kuntaa ei erityisesti tiedota tai markkinoi vapaa-ajan asukkaille.

Taulukko 26. Kuntien tiedotuskanavat vapaa-ajan asukkaille (n=18).

Mitä kanavia kunnat käyttävät vapaa-ajan asukkaiden tiedottamiseen ja/tai markkinointiin? (n=16)	Järvi-seutu	Kuusio-kunnat	Seinäjoen seutukunta	Suu-pohja	Kaikki kunnat	
	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	lkm.	%
Some-kanavat (FB-sivut ja -ryhmät, Instagram jne.)	4	3	4	3	14	78%
Kunnan verkkosivuilla vapaa-ajan asukkaille kohdennettua tiedotusta	3	3	4	2	12	67%
Paikallis- ja ilmaisjakelulehdet	4	2	4	1	11	61%
Tapahtumakalenterit	4	2	4	0	10	56%
Vapaa-ajan asukkaille suunnatut infotilaisuudet ja tapahtumat	5	2	1	0	8	44%
Yleiset ilmoitustaulut (kunnantalo, kauppohenkilöt)	2	2	2	1	7	39%
Kotiosoitteeseen postitettava opas/materiaalipaketti tms.	2	1	1	0	4	22%
Vapaa-ajan asunnolle jaettava opas/materiaalipaketti tms.	0	2	0	0	2	11%
Uutiskirjeet	2	0	0	0	2	11%
Muu	1	0	0	0	1	6%
Emme erityisesti tiedota vapaa-ajan asukkaita	0	0	3	0	3	17%

3.4 Muutoksia vapaa-ajan asukkaiden palveluiden käytössä

Kuntien edustajille esitettiin avoin kysymys koskien muutoksia vapaa-ajan asukkaiden palveluiden käytössä tai tarpeissa viimeisten vuosien aikana. Useassa kommentissa mainittiin, että mökeillä vietetään pidempiä aikoja.

Osittain sen vuoksi, mutta myös muutoin, käytetään aiempaa enemmän palveluita mökkipaikkakunnalla (esimerkiksi terveyspalvelut, kaupat, kuntien palvelut, erilaiset vapaa-ajan viettopalvelut).

Mökkipaikkakunnan palveluiden käyttöön liittyviä kommentteja:

Palvelut:

- Vaikutelma on, että vapaa-ajan asukkaat käyttävät aiempaa enemmän hyödyksi paikkakunnan palveluita, kauppaliikkeet mukaan lukien.
- Pitkäaikaiset mökkiasukkaat kaipaavat terveydenhuollon palveluita.
- On enemmän halukkuutta ostaa ns. mökkitalokkaripalveluita.
- Monien vapaa-ajan asuntojen ympärivuotinen käyttö on lisääntynyt. Se tarkoittaa tietenkin sitä, että he käyttävät paikkakunnan ja lähiseudun palveluja entistä enemmän.
- Vapaa-ajan asukkaat ovat ottaneet hyvin käyttöön kunnan sähköiset palvelut esim. rakennuslupiin liittyen.
- Kunnan vesi- ja viemäriverkosto ulottuu käytännössä koko kunnan alueelle ja vapaa-ajan kiinteistöt ovat aktiivisesti liittyneet verkostoon.

Mökkeilyn muutokset, remontit ja uudistukset:

- Mökkien muuttamisesta talviasuttaviksi tulee enemmän kyselyitä.
- Vapaa-ajan asuntoja halutaan muuttaa vakituisen asumisen käyttöön. Kunta on suhtautunut näihin poikkeuslupahakemuksiin poikkeuksetta myönteisesti, mikäli rakennusta koskevat muut edellytykset ovat täyttyneet.
- Lisääntynyt rakennus- ja toimenpidelupien määrä korjauksiin/uudistuksiin mökkitontilla.
- Loma-asuntojen korjausrakentaminen/laajentaminen on jonkin verran vilkastunut korona-aikana.
- Jätteen kierrätystä on kehitetty.

Etätyöskentely mökillä ollessa:

- Monet ovat viettäneet aiempaa pidempiä aikoja mökillä, myös etätöissä. Tämä lisää palveluiden käyttöä ja kiinnostusta kaupungin vapaa-ajan vieton mahdollisuuksia kohtaan kauttaaltaan.
- Etätyötilaa koskevat palvelutarpeet ovat lisääntyneet. Kunnalla on etätyötila, jota on voitu varata ja vuokrata nettisivujen kautta.
- Etätyötila on otettu ilolla käyttöön vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa.

Mökkiläisten osallistuminen tapahtumiin:

- Kesäasukastapahtumalla on helpotettu kunnantalon väen tavoitettavuutta, siinä tapahtumassa tulee paljon selvitettyä erilaisia kysymyksiä.
- Tapahtumat kiinnostavat laajemmin koko alueella.

Muut yksittäiset kommentit:

- Kunta on tehnyt kyselyn kausiasukkaille ja kyselyn perusteella 50 % kyselyyn vastanneista kausiasukkaista ovat valmiita matkustamaan yli 30 minuuttia palveluiden perässä. Yli 80 % kyselyyn vastanneista kausiasukkaista pitää tärkeänä some-tiedottamista ja omaa FB-ryhmää.
- Kuntaan on perustettu matkailuyhdistys.
- Järven rantaosayleiskaava valmistui vuoden 2022 lopulla. Kaavassa lisättiin rakennuspaikkoja sekä vapaa-ajan rakentamiselle että vakituiselle asumiselle.
- Erään kunnan edustaja pohtii: vapaa-ajan asukkaiden ikärakenne on vanhahko, mitä tapahtuu, kun seuraava sukupolvi ottaa vapaa-ajan asunnot omistukseen?

3.5 Vapaamuotoiset kommentit

Lopuksi kunnilla oli mahdollisuus kertoa muuta haluamaansa liittyen vapaa-ajan asukkaisiin. Suuressa osassa kuntia vapaa-ajan asutus on runsasta ja kunnat kokevat, että mökkien omistajat ja käyttäjät ovat tärkeä

osa kuntien yhteisöä ja käyttävät palveluita sekä tekevät paikkakunnan kaupoissa ostoksia. Toisin sanoen vapaa-ajan asukkaat tuovat useisiin kuntiin merkittävän lisän elinvoimaan kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Eräs kunnan edustaja toteaa, että kunnan pitäisi kannustaa vapaa-ajan asukkaita enemmän ympärivuotiseen mökkeilyyn. Osa kunnista kokee, että vapaa-ajan asutus vähäistä ja siten vapaa-ajan asukkaisiin ja heille suunnattuihin palveluihinkin panostaminen on vähäistä.

Etelä-Pohjanmaalla mökkiläiset oleilevat ja puuhastelevat mielellään omilla mökeillään, mutta ovat myös kiinnostuneita ostamaan erilaisia palveluita.

Kuva: Jaana Rintala

4 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tutkimuksen kyselyyn vastasi 580 vapaa-ajan asukasta, joiden asunto sijaitsi jossain muualla kuin vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla. Vastaajien yhteystiedot hankittiin Digi- ja väestötietoviraston rekistereistä satunnaispoimintana ja toteutetun kirjekyselyn vastausprosentti (39 %) oli varsin hyvä. Kyselyn lomakkeessa oli runsaasti samoja kysymyksiä kuin vuonna 2013 toteutetussa vastaavanlaisessa tutkimuksessa ja näin aineistoista pystyttiin tekemään luotettavasti vuosivertailuja ja tunnistamaan ajassa tapahtuneita muutoksia. Lisäksi vastaajat vastasivat lomakkeeseen hyvin eikä kysymyksiin juurikaan jätetty vastaamatta, mikä lisäsi tulosten luotettavuutta. Kaiken kaikkiaan tutkimuksen kyselyn voidaan todeta onnistuneen hyvin ja siitä saadun aineiston antavan kattavia ja luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin.

4.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

Vapaa-ajan asunnon omistajat

Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asunnon omistavista valtaosa asuu kolmen maakunnan alueella. Noin 44 % asuu Etelä-Pohjanmaalla, 17 % Uudellamaalla ja 14 % Pohjanmaalla. Noin 43 % vastaajista asuu alle tunnin matkan päässä, 27 % vastaajista 1–2 tunnin päässä ja noin 30 % yli kahden tunnin ajomatkan päässä vapaa-ajan asunnolta. Näiden vapaa-ajan asuntojen omistajuus keskittyy pääosin vanhemmalle väestöosalle. Alle 40-vuotiaita omistajia on noin joka kymmenellä vapaa-ajan asunnolla. Myös vapaa-ajan asuntojen käyttäjät olivat enemmän vanhempien kuin nuorempien ikäluokkien edustajia. Tosin nuorempia mökkien käyttäjiä oli moninkertainen määrä siihen verrattuna siihen, kuinka moni heistä oli omistaja.

Vapaa-ajan asunnon käyttö

Tulokset osoittavat, että tutkimuksen kohderyhmään kuuluvat eli Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asunnon omistavat viettävät mökkeillään melko paljon aikaa. Vuoden aikana yöpymisiä kertyi keskimäärin 61 yöpymistä

per vapaa-ajan asunto. Näistä yli puolet (keskimäärin 35 yöpymistä) kertyi kesäkaudella eli kesä-elokuun aikana. Päiväkäyntejä kertyi mökeillä yleensä selvästi vähemmän, keskimäärin 14 käyntiä per mökki. Alle puolen tunnin matkan päässä vapaa-ajan asuntoa asuvat tekivät sinne runsaasti päiväkäyntejä, keskimäärin yli 40 kertaa vuoden aikana, mutta yöpyivät selvästi vähemmän kuin kauempana asuvat mökin omistajat lähipiireineen. Mökeillä vietettiin tutkimuksen tarkastelujakson vuoden 2022 aikana enemmän aikaa kuin vuonna 2013 tehtiin; yöpymisiä oli vuonna 2013 keskimäärin 54, kun vuonna 2022 oli keskimäärin 61 yöpymistä. Samoin päiväkäyntien määrä oli kasvanut; kun vuonna 2013 niitä kertyi keskimäärin 10, niin vuonna 2022 päiväkäyntejä tehtiin keskimäärin 14.

Vastaajista 21 % arvioi vapaa-ajan asunnollaan olevan hyvät valmiudet etätöiden tekemiseen ja 41 % kohtalaiset valmiudet. Noin joka neljänneltä mökiltä käsin oli tehty etätöitä. Vuokralla oli ollut noin 2 % mökeistä.

Palvelut

Kyselyyn vastanneet vapaa-ajan asukkaat olivat ostaneet mökille suunnatuista palveluista eniten lumien aurauspalvelua (35 %), pieniä korjaus- ja kunnostustöitä (16 %) sekä puiden kaato- ja pilkkomispalvelua (17 %). Usealla mökeille suunnatulla palvelulla olisi ostokiinnostusta.

Ollessaan vapaa-ajan asunnollaan tutkimukseen vastanneista 2/3 kertoo, että he haluavat oleilla ja puuhastella siellä, eivätkä kaipaa ulkopuolisia aktiviteetteja. Tästä huolimatta he ovat melko aktiivisia tapahtumien osallistujia ja palveluiden käyttäjiä. Vuoden 2022 aikana liikuntapalveluista esimerkiksi patikointi- ja luontoreittejä oli käyttänyt lähes puolet vastaajista ja yleisiä uimarantoja sekä hiihtoreittejä noin 30 % vastaajista. Kylätapahtumiin, markkinoille ja messuille mökkipaikkakunnalla tai lähialueella oli osallistunut 2/3 vastaajista sekä musiikki-, kulttuuri-, ruoka- ja urheilutapahtumiin lähes puolet vastaajista. Myös kesäteattereissa, museoissa ja kirkoissa sekä eläinpuistoissa oli vuoden 2022 aikana käynyt 30–40 % vastaajista. Lisäksi vastaajissa oli runsaasti niitä, jotka eivät olleet käyneet tapahtumissa, mutta olisivat jatkossa kiinnostuneita käymään.

Rahan käyttö

Vastaajat arvioivat oman taloutensa käyttäneen rahaa vuoden 2022 aikana vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalla tai sen lähialueella keskimäärin noin 3150 €. Tästä käytettiin uudisrakentamiseen ja korjauksiin keskimäärin noin 1200 €, päivittäistavaroihin noin 960 €, polttoaineisiin 350 €, kulutustavaraostoksiin 240 €, kahviloihin ja ravintoloihin 132 € ja vapaa-ajan asunnon huoltopalveluihin 110 € sekä kaikkiin muihin asioihin keskimäärin 140 €. Rahan käyttö oli kasvanut jonkun verran vuodesta 2014, jolloin rahaa vapaa-ajan asukkaat käyttivät keskimäärin 2350 € per talous. Rahan käyttö oli kasvanut vajaassa 10 vuodessa noin 34 %.

Mökit ja lähitulevaisuuden suunnitelmat

Tutkimukseen osallistuneita vapaa-ajan asukkaita pyydettiin kertomaan, millaisia suunnitelmia heillä oli vapaa-ajan asuntoonsa liittyen. Mökin viihtyisyyteen aikoi panostaa 43 % vastaajista pienillä korjaus- ja remointitöillä ja piharakentamisella. Merkittäviä investointeja, kuten vesi- tai sähköliittymiä, laajennustöitä ja isompia remontteja aikoi tehdä kahdeksan prosenttia vastaajista. Omistajanvaihdoksen perheen sisällä oli suunnitteilla kuudella prosentilla ja myyminen ulkopuoliselle viidellä prosentilla vastaajista.

Kunnat ja mökkeilijät

Etelä-Pohjanmaan kunnat arvostavat vapaa-ajan asukkaitaan. Puolet kunnista arvioi vapaa-ajan asukkaiden olevan erittäin merkittäviä ja neljännes melko merkittäviä kuntien elinvoimalle. Noin 70 % kunnista oli huomionnut vapaa-ajan asukkaat kuntien strategiassa tai kehittämissuunnitelmassa. Kunnat tekivät tiedotusta vapaa-ajan asukkaille hyvin monipuolisesti eri välineitä hyödyntäen mm. sosiaalisen median kanavissa, kunnan verkkosivuilla sekä paikallis- ja ilmaisjakelulehdissä. Puolella kunnista oli myös vapaa-ajan asukkaiden yhteystiedot tiedottamista varten.

4.2 Pohdinta

Useissa tutkimuksissa on todettu mökkien omistajien olevan jo iäkkäitä. Vaikka mökkien käyttäjäkunta jakautuu kaikenikäisiin, painottuu sekin aavistuksen enemmän iäkkäisiin henkilöihin. Laaja ikärakenne olisi kuntien hyvä huomioida monella tavalla, koska tämän tutkimuksen mukaan noin kolmasosa on kiinnostuneita mökin ylläpitoon kohdistuvista palveluista sekä vapaa-ajan viettoon suunnatuista palveluista ja aktiviteeteista. Mökkiläiset ovat kuntien elinvoimalle tärkeitä muun muassa palveluiden säilymisen kannalta.

Mökkiläisten rahankäyttö mökin sijaintipaikkakunnalla ja sen läheisyydessä on edelliseen tutkimukseen verrattuna kasvanut. Mökeillä myös vietetään enemmän aikaa kuin aiemmin ja mökillä oleiluun yhdistyy entistä useammin etätyön tekeminen. Eri tutkimukset jakavat saman näkemyksen mökkeilyn suosion jatkumisesta tulevaisuudessa. Nämä kaikki tekijät lisäävät kiinnostusta ja tarvetta monipuolisille palveluille, jolloin niiden saavutettavuuden merkitys nousee entistä tärkeämmäksi mökkeilijöiden keskuudessa.

Tämän tutkimuksen mukaan vapaa-ajan asukkaat ovat saaneet hyvin tietoa mökin sijaintikunnan palveluista, joten kuntien ja palveluntarjoajien tiedottaminen on ollut hyvällä tasolla. Toisaalta monipuolistuneet palvelutarpeet korostavat tiedon löytymisen ja löydettävyyden merkitystä ja luovat yrittäjille uusia ansaintamahdollisuuksia. Yrittäjien kannattaakin huomioida vapaa-ajan asukkaat yhtenä potentiaalisena kohderyhmänä palveluidensa kehittämisessä ja markkinoinnissa. Lisäksi kuntien ja matkailupalveluita tuottavien tahojen kannattaa tehdä yhteistyötä, kun suunnitellaan ja toteutetaan vapaa-ajan asukkaille kohdistettua viestintää ja tapahtumia. Tutkimuksen vastausten perusteella yhä useampi mökkeilijä on valmis käyttämään mökin kunnostukseen ja ylläpitoon liittyviä palveluita, osallistumaan lähiympäristön tapahtumiin ja vierailemaan erilaisissa käyntikohteissa.

Etelä-Pohjanmaan mökkikanta on kohtuullisen vanhaa. Osa tutkimukseen vastanneista on käyttänyt hyvinkin paljon rahaa mökkien uudisrakentamiseen ja lähes puolella vastaajista on suunnitelmissa mökin viihtyisyyteen panostaminen erilaisilla korjaus- ja kunnostustöillä. Mökkien korjaus- ja uudisrakentaminen tuokin kuntiin ja lähialueille rahaa, kun vanhoja mökkejä kunnostetaan tai puretaan uuden mökin tieltä. Mökkien muuttaminen vakituiseksi asunnoksi tai ympärivuotiseen käyttöön voisi olla yksi vetovoimatekijä maakunnan väestöpohjan säilyttämiseksi. Muissa maakunnissa asuvat mökin omistajat voisivat palata synnyinseuduilleen työuran päätyttyä. Kunnat voisivat olla edesauttamassa tätä prosessia sujuvalla viranomaisyhteistyöllä.

Maakunnassa on tehty töitä etätöiden tekemisen mahdollistamiseksi muun muassa erilaisten hub-tilojen järjestämisessä. Etelä-Pohjanmaalla mökit sijaitsevat asuinpaikkakunnan lähellä, joten etätöiden tekemiselle ei näyttäisi olevan suurta tarvetta. Toisaalta yhteisöllisiä työtiloja kannattaa vapaa-ajan asukkaille markkinoida, sillä se voi lisätä mökkien käyttöä kauempana asuvien keskuudessa, joka puolestaan lisää muiden tarjolla olevien palveluiden käyttöä.

Edelliseen tutkimukseen verrattuna tiedonsaanti palveluista on monikanavaisuuden myötä parantunut ja vapaa-ajan asukkaat ovat löytäneet palveluiden äärelle. He ovat myös entistä valmiimpia käyttämään palveluita. Voidaan myös olettaa palvelutarpeiden entisestään tulevaisuudessa lisääntyvän, kun palveluiden ostamiseen tottuneet ikäryhmät ovat mökkien pääkäyttäjäkuntaa.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää matkailutoimialan kehittämisessä sekä tuotteiden ja palveluiden suunnittelun tukena. Yhteistyö tiivistäminen eri toimijoiden välillä on tarpeellista, että vapaa-ajan asukkaat merkittävänä palveluiden käyttäjäryhmänä tulee huomioiduksi ja heille suunnatut palvelut saavutettaviksi.

LÄHTEET

Haukkala, T. (toim.) (2011). *Monipaikkaisuus – Ilmiö ja tulevaisuus*. Sitran selvityksiä 54. <https://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=34702>

Maanmittauslaitos. (2023). *Suomen pinta-ala kunnittain 1.1.2023*. https://www.maanmittauslaitos.fi/sites/maanmittauslaitos.fi/files/attachments/2023/03/mml-vuositalasto_2022_0.pdf

Suomen virallinen tilasto (SVT) (2021). *Rakennukset ja kesämökit. Kesämökit 2020*. Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/rakke/2020/rakke_2020_2021-05-27_kat_001_fi.html

Tiihonen, A. (2021). *Mökkikulttuuri muutoksessa*. https://www.stat.fi/tup/vl2010/art_2011-07-13_001.html

Tilastokeskus (i.a.-a). *Tietoa tilastoista. Käsitteet*. <https://www.stat.fi/meta/kas/index.html>,

Tuuri, H., Katajavirta, M., Järvinen, E., Jyllilä, S. (2022). *Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset. Tulo- ja työllisyys selvitys vuosilta 2019–2021*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873930>

Tuuri, H., Kortesuoma, A., Jyllilä, S. (2014). *Mökkeilyä ja matkailua. Vapaa-ajan asukkaiden matkailupalvelujen ja rahan käyttö Etelä-Pohjanmaalla*.

Valtioneuvosto. (2017). *Nuoret aikuiset mökkeilijöinä 2030 -selvitys*. Saaristo-asiain neuvottelukunta, FCG Finnish Consulting Group Oy. Maa- ja metsätalousministeriö Julkaisuja 5/2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-949-4>

Voutilainen, O., Korhonen, K., Ovaska, U., Vihinen, H. (2021). *Mökkibarometri 2021*. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547644>

LIITTEET

Liite 1. Vapaa-ajan asukkaiden kyselyn saatekirje ja kysymyslomake

Liite 2. Kuntien kyselyn saate ja kysymyslomake

Liite 1. Vapaa-ajan asukaskyselyn saate ja kysymyslomake

Hyvä vapaa-ajan asunnon omistaja!

Seinäjoen ammattikorkeakoulu tekee tutkimusta, jolla kartoitetaan mm. Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevien vapaa-ajan asuntojen kuntoa, omistajien palveluiden tarvetta sekä palveluiden ja rahan käyttöä mökin sijaintikunnassa ja lähialueilla.

Kysely on postitettu 1500 vapaa-ajan asunnon Etelä-Pohjanmaalla omistavalle henkilölle, joiden asuinpaikkakunta on eri kuin vapaa-ajan asunnon sijaintikunta (Osoitelähde: Digi- ja väestötietovirasto).

Vastaamalla kyselyyn voitte edesauttaa vapaa-ajan asuntonne sijaintipaikkakunnan sekä lähiseudun palvelujen säilymistä ja kehittämistä. Tutkimustuloksia hyödynnetään myös matkailun kehittämistyössä.

Sivun alareunasta löytyvän arvontalipukkeen palauttaneiden kesken arvotaan kolme lahjakorttia (arvo noin 60 €) maakunnan matkailukohteisiin tai tapahtumiin.

Pyydämme teitä täyttämään tämän kyselyn ja palauttamaan sen mahdollisimman pian tai viimeistään 12.2.2023 mennessä oheisessa valmiiksi maksetussa kuoressa. Paperisen kyselyn sijaan voitte halutessanne vastata kyselyyn sähköisesti. Linkki sähköiselle kyselylomakkeelle: [linkki kyselyyn]

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimusta rahoittaa Töysän Säästöpankkisäätiö.

Lisätietoja: Hannu Tuuri, p.040 830 2346, hannu.tuuri@seamk.fi ja Sanna Jyllilä, p.040 830 0400, sanna.jyllila@seamk.fi

Kiitos jo etukäteen osallistumisestanne!

LEIKKAA TÄSTÄ

OSALLISTU ARVONTAAN

Palauttamalla tämän lipukkeen osallistutte lahjakortin arvontaan. Arvonnan yhteystiedot käsitellään erillään kyselyyn vastauksista.

Nimi

Puh.

VAPAA-AJAN ASUNNON SIJAINTI

Jos teillä on Etelä-Pohjanmaalla useita vapaa-ajan asuntoja, vastatkaa sen vapaa-ajan asunnon osalta, mitä itse eniten käytätte.

1. Missä kunnassa Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asuntonne sijaitsee?

2. Kuinka pitkä matka teillä on kotoa vapaa-ajan asunnollenne? noin _____ km

3. Onko vapaa-ajan asuntonne

- 1 järven rannalla
- 2 joen rannalla
- 3 lammen rannalla
- 4 kuivan maan mökki
- 5 muualla, missä? _____

VAPAA-AJAN ASUNNON OMISTUSSUHDE

4. Onko vapaa-ajan asunnon omistajana

- 1 yksi henkilö
- 2 kaksi tai useampi henkilö, kuinka monta? _____
- 3 perikunta
- 4 yhdistys
- 5 yritys
- 6 joku muu, kuka? _____

5. Jos vapaa-ajan asunnolla omistajina useampia henkilöitä, asuvatko kaikki omistajat

- 1 samassa taloudessa (esim. pariskunta)
- 2 eri talouksissa, eri omistajien asuinpaikkakunta/-kunnat ?

6. Minkä ikäisiä vapaa-ajan asunnon omistaja tai omistajat ovat?

Merkittää mistä eri ikäluokista omistajia on!

- 1 alle 18 v.
- 2 18-29 v.
- 3 30-39 v.
- 4 40-49 v.
- 5 50-59 v.
- 6 60-69 v.
- 7 70-79 v.
- 8 80 v. tai yli

7. Minkä ikäiset vapaa-ajan asuntoa pääasiallisesti käyttävät?

Merkittää mistä eri ikäluokista käyttäjiä on!

- 1 alle 18 v.
- 2 18-29 v.
- 3 30-39 v.
- 4 40-49 v.
- 5 50-59 v.
- 6 60-69 v.
- 7 70-79 v.
- 8 80 v. tai yli

VAPAA-AJAN ASUNNON KÄYTTÖ

8. Paljonko vietitte aikaa vapaa-ajan asunnollanne viimeisen vuoden aikana seuraavina ajanjaksoina? Arvioi yöpymisten ja päiväkäyntien lukumäärät kaikkien omistajien ja perheenjäsenten osalta yhteensä.

	sisältää yöpymisen	käynnit ilman yöpymistä
Maalis-toukokuussa	n. _____ yötä	n. _____ päiväkäyntiä
Kesä – elokuussa	n. _____ yötä	n. _____ päiväkäyntiä
Syys – marraskuussa	n. _____ yötä	n. _____ päiväkäyntiä
Joulu- helmikuussa	n. _____ yötä	n. _____ päiväkäyntiä

9. Kun vapaa-ajan asunnollanne yövyttiin, kuinka monta henkilöä (omistajat ja perheenjäsenet) keskimäärin yöpyi kerralla viimeisen vuoden aikana?

noin _____ henkilöä

10. Yöpyikö vapaa-ajan asunnollanne viimeisen vuoden aikana vierailijoita (sukulaisia tai ystäviä), joiden asuinpaikka sijaitsee mökkipaikkakunnan ulkopuolella?

- 1 kyllä, noin _____ yöpymisvuorokautta
(arvioikaa yöpymisten yhteismäärä, esim. 5 yötä x 3 henkilöä = 15 yöpymisvuorokautta)
- 2 ei yöpynyt vierailijoita

11. Onko vapaa-ajan asuntonne ollut vuokrattuna viimeisen vuoden aikana?

- 1 kyllä, noin _____ yöpymisvuorokautta
(arvioikaa yöpymisten yhteismäärä, esim. 5 yötä x 3 henkilöä = 15 yöpymisvuorokautta)
- 2 ei ole ollut vuokrattuna

12. Jos vapaa-ajan asuntonne on vähäisellä käytöllä (käytte muutaman kerran vuodessa tai muutaman kerran kesässä), kertokaa miksi? _____

VAPAA-AJAN ASUNNON VARUSTELUTASO

13. Onko vapaa-ajan asuntonne talvikäyttöön soveltuva?

- 1 kyllä
- 2 ei

14. Millainen varustelutaso vapaa-ajan asunnollanne on?

- 1 sähkö
- 2 kunnallinen vesiliittymä
- 3 oma kaivovesi
- 4 kunnallinen viemäriverkko
- 5 takka
- 6 sauna
- 7 suihku
- 8 sisä-wc
- 9 kiinteä laajakaistayhteys
- 10 muu, mikä? _____

15. Montako vuodepaikkaa vapaa-ajan asunnollanne on yöpymistä varten? _____ vuodepaikkaa

Merkittävä kaikki vuodepaikat yhteensä, mukaan lukien vuodepaikat esim. saunarakennuksessa.

16. Tekevätkö vapaa-ajan asuntoa käyttävät etätöitä asunnolta käsin?

- 1 kyllä
- 2 ei
- 3 en osaa sanoa

Jos vastasitte kyllä, arvioikaa, kuinka monena päivänä vuodessa etätöitä tehdään vapaa-ajan asunnolta käsin.

- 1 1 – 5 päivää/vuosi
- 2 6 – 20 päivää/vuosi
- 3 21 – 50 päivää/vuosi
- 4 yli 50 päivää/vuosi

17. Kuinka hyvät valmiudet vapaa-ajan asunnollanne on etätöskentelyä varten? (sähkö, verkkoyhteydet, kulkuyhteydet, tilat)

- 1 hyvät valmiudet
- 2 kohtalaiset valmiudet
- 3 ei valmiuksia, mutta aikomus rakentaa
- 4 ei valmiuksia, eikä tarkoitus rakentaa
- 5 en osaa sanoa

18. Mitä muutoksia teillä on suunnitteilla vapaa-ajan asuntoonne liittyen seuraavan kolmen vuoden sisällä?

- 1 Teemme merkittäviä investointeja (vesi- ja/tai sähköliittymä, laajennustyöt, isommat remontit jne.)
- 2 Muutamme vapaa-ajan asunnon ympärivuotiseen käyttöön soveltuvaksi
- 3 Panostamme viihtyisyyteen (pienet korjaus- ja remontoitutyöt, piharakentaminen jne.)
- 4 Teemme vapaa-ajan asunnon omistajanvaihdoksen perheen sisällä
- 5 Myymme vapaa-ajan asunnon ulkopuoliselle (muu kuin perheenjäsen)
- 6 Ryhdymme tarjoamaan vapaa-ajan asuntoamme vuokrakäyttöön
- 7 Muu muutos, mikä? _____
- 8 Ei ole suunnitteilla erityisiä muutostoimenpiteitä

VAPAA-AJAN ASUMISEEN LIITTYVÄ PALVELUIDEN KÄYTTÖ

19. Millainen mökkeilijä olet?

- 1 Vapaa-ajan asunnolla ollessani vierailen mielelläni lähialueen liikunta- ja käyntikohteissa
- 2 Osallistun mielelläni vapaa-ajan asunnon lähialueen tapahtumiin
- 3 Kun olen vapaa-ajan asunnolla, haluan puuhastella ja oleilla siellä, enkä kaipaa ulkopuolisia aktiviteetteja

20. Mitä seuraavista vapaa-ajan asunnoille suunnatuista palveluista ostat tai haluaisit ostaa?

Vapaa-ajan asunnoille suunnattuja palveluita	Ostamme jo nyt palvelua	Emme osta, mutta haluamme jatkossa ostaa	Emme osta, eikä tarpeen ostaa jatkossakaan
1. nurmikonleikkuu ja haravointityöt	1	2	3
2. rännien puhdistus	1	2	3
3. mökin tarkastuskäynnit	1	2	3
4. lumen pudotukset	1	2	3
5. lumen auraspalvelut	1	2	3
6. vesistön ruoppaustyöt	1	2	3
7. pienet korjaus- ja kunnostustyöt	1	2	3
8. puiden kaato ja pilkkominen	1	2	3
9. mökin ja saunan lämmityspalvelut	1	2	3
10. paljon vuokrauspalvelut ja lämmitys	1	2	3
11. muu, mikä? _____	1	2	3

21. Mitä seuraavista aktiviteetista tai palveluista käytitte viimeisen vuoden aikana tai olette jatkossa kiinnostuneita käyttämään vapaa-ajan asuntonne sijaintipaikkakunnalla ja sen lähialueella?

LIIKUNTAPALVELUT	Kyllä, olemme käyttäneet	Emme ole käyttäneet, mutta olemme kiinnostuneita käyttämään	Emme ole käyttäneet, emmekä ole kiinnostuneita käyttämään
1. ratsastustallit	1	2	3
2. patikointi- ja luontoreitit	1	2	3
3. maastopyöräilyreitit	1	2	3
4. kylpylät, uimahallit, saunamaailma	1	2	3
5. laskettelurinteet	1	2	3
6. retkiluistelureitit	1	2	3
7. hiihtoreitit	1	2	3
8. moottorikelkkareitit	1	2	3
9. avantouinti	1	2	3
10. yleiset uimarannat	1	2	3
11. melonta, sup-lautailu ja muu vesiturheilu	1	2	3
12. golfkentät	1	2	3
13. frisbeegolf-radat	1	2	3
14. pumptrack-radat ja skeittiparkit	1	2	3
15. kuntosalit, keila- ja padel-hallit jne.	1	2	3
KÄYNTIKOhteet ja tapahtumat			
16. huvipuisto, tivoli, seikkailupuisto jne.	1	2	3
17. eläinpuisto	1	2	3
18. kotieläinpihat	1	2	3
19. tanssilavat	1	2	3
20. vierasvenesatamat	1	2	3
21. teatterit, kesäteatterit	1	2	3
22. museot, kirkot	1	2	3
23. näyttelyt ja galleriat	1	2	3
24. musiikki-, kulttuuri-, ruoka- ja urheilutapahtumat	1	2	3
25. kylätapahtumat, markkinat, messut	1	2	3
MUUT PALVELUT			
26. hyvinvointipalvelut ja -hoidot (hieroja, kosmetologi, parturi-kampaamo jne.)	1	2	3
27. ostoskohteet pois lukien päivittäistavarat	1	2	3
28. jokin muu, mikä? _____	1	2	3

22. Mistä olette hakeneet/saaneet tietoa vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnan ja sen lähialueen palveluista viimeisen vuoden aikana?

- 1 mökkinaapureilta ja muilta paikkakunnan asukkailta
- 2 sanomalehdistä
- 3 matkailuesitteistä
- 4 kauppojen ym. julkisten tilojen ilmoitustauluilta
- 5 yritysten omilta verkkosivuilta
- 6 sosiaalisen median kanavista ja matkailusovelluksista (FB, Instagram, Tripadvisor jne)
- 7 vapaa-ajan asukkaille suunnatusta materiaaalipaketista
- 8 vapaa-ajan asukkaille suunnatuista tilaisuuksista
- 9 kuntien ylläpitämiä matkailun verkkosivustoilta
- 10 alueellisilta matkailun verkkosivustoilta (esim. Visit Lakeus, Visit Ähtäri, jne.)
- 11 tapahtumakalenterista (esim. Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenteri)
- 12 matkailuneuvonnasta
- 13 muualta, mistä? _____
- 14 en ole hakenut tietoa

23. Onko vapaa-ajan asuntonne lähellä olevista palveluista ollut helppo saada/löytää tietoa?

- 1 erittäin helppoa
- 2 melko helppoa
- 3 haastavaa, mistä asiasta erityisesti? _____

VAPAA-AJAN ASUMISEEN LIITTYVÄ RAHAN KÄYTTÖ

24. Arvioikaa oman taloutenne rahan käyttöä viimeksi kuluneen vuoden aikana vapaa-ajan asuntonne sijaintipaikkakunnalla tai sen lähialueella (pois lukien asuinpaikkakunnallanne tekemät ostokset).

1) Päivittäistavarat (ruoka, juoma, hygieniatuotteet, siivousaineet ja tarvikkeet jne.)	_____ €/vuosi
2) Kulutustavaraostokset (vaatteet, elektroniikka, harrastusvälineet, koneet ja laitteet,..)	_____ €/vuosi
3) Polttoaineet (autot, ruohonleikkurit, moottorisahat ym.)	_____ €/vuosi
4) Uudisrakentaminen ja korjaukset vapaa-ajan asunnolla	_____ €/vuosi
5) Vapaa-ajan asunnon huolto- ja muut palvelut (mökkitalkankari tai vastaava, lumenauraus, puun kaadot, polttopuut jne)	_____ €/vuosi
6) Kahvilat ja ravintolat, liikenneasemat	_____ €/vuosi
7) Kulttuuri + virkistys (teatteri, konsertit, tanssiliput, urheilutapahtumat, uimahalli/kylpylä, jne.)	_____ €/vuosi
8) Hyvinvointipalvelut (kampaamot, hieroja ym.)	_____ €/vuosi
9) Julkinen liikenne ja taksit	_____ €/vuosi
10) Muut palvelut, mitkä? _____	_____ €/vuosi

Lomakkeen kääntöpuolelle voitte kirjoittaa toiveita ja ideoita vapaa-ajan asuntonne sijaintipaikkakunnan palveluiden yms. kehittämiseksi.

Kiitos vastauksista!

Liite 2. Kuntien kyselyn saate ja kysymyslomake

Hyvä vastaanottaja

Seinäjoen ammattikorkeakoulu toteuttaa parhaillaan Mökkeilyä ja matkailua II -tutkimusta, jonka kohderyhmänä ovat Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajan asunon omistavat ulkopaikkakuntalaiset. Tutkimuksella kartoitetaan vapaa-ajan asukkaiden palveluiden ja rahan käyttöä mökin sijaintikunnassa ja lähialueilla. Yhtenä tärkeänä osana edellä mainittua tutkimusta selvitetään myös kaikkien Etelä-Pohjanmaan kuntien näkemyksiä mökkeilystä ja sen vaikutuksista kuntien elinvoimaan.

Toivomme teidän vastaavan kuntanne edustajana tähän lyhyeen kuntakyselyyn 16.12.2022 mennessä oheisesta linkistä:
[kyselyn linkki]

Kysely on pyritty lähettämään kuntiin matkailuasioista vastaavalle henkilölle/ henkilöille. Mikäli koet, että et ole oikea henkilö vastaamaan tähän kyselyyn, pyydämme välittämään viestin organisaatiossanne eteenpäin.

Kiitos jo etukäteen vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin,
Sanna Jyllilä
lehtori
restonomi YAMK

SeAMK – Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Seinäjoki University of Applied Sciences
Kampusranta 9/ Frami A, PL 412, 60101 Seinäjoki
+358 40 8300400 | sanna.jyllila@seamk.fi
<https://www.linkedin.com/in/sannajyllila/>
www.seamk.fi | lehti.seamk.fi

Vapaa-ajan asukkaita koskeva kysely kunnille 2022

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!

Kartoitamme Etelä-Pohjanmaan kuntien näkemyksiä mökkeilystä ja sen vaikutuksista kuntien elinvoimaan. Kyselyn vastausaika on **16.12.2022 saakka**.

1 Kunta *

1	Alajärvi	7	Kauhajoki	13	Lapua
2	Alavus	8	Kauhava	14	Seinäjoki
3	Evijärvi	9	Karjajoki	15	Soini
4	Ilmajoki	10	Kuortane	16	Teuva
5	Isojoki	11	Kurikka	17	Vimpeli
6	Isokyrö	12	Lappajärvi	18	Ähtäri

2 Kuinka merkittävänä pidätte vapaa-ajan asukkaita kuntanne elinvoiman kannalta?

- 1 Erittäin merkittävä
- 2 Melko merkittävä
- 3 Vähemmän merkittävä
- 4 Ei lainkaan merkittävä

3 Onko vapaa-ajan asukkaat huomioitu kuntanne strategiassa tai kehittämissuunnitelmissa?

- 1 Kyllä, miten? _____
- 2 Ei

4 Onko kuntanne kaavoitustilanne muuttunut/muuttumassa vapaa-ajan asuntoihin liittyen?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

5 Onko kunnassanne tehty selvityksiä vapaa-ajan asuntoihin tai vapaa-ajan asukkaisiin liittyen viimeisen viiden vuoden aikana?

- 1 Kyllä
- 2 Ei ole, mutta on suunnitteilla
- 3 Ei ole

6 Mitä asioita olette kyselyissä selvittäneet? Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 Vapaa-ajan asukkaiden käyttämiä kunnan palveluita
- 2 Vapaa-ajan asukkaiden palvelutarpeita
- 3 Vapaa-ajan asukkaiden rahan käyttöä kunnassa
- 4 Vapaa-ajan asuntojen kuntoa ja käyttöä yms.
- 5 Jotain muuta, mitä? _____

7 Onko teillä kuntanne alueella vapaa-ajan asunnon omistavien henkilöiden yhteystiedot (sähköposti ja/tai postiosoite)?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

8 Mitä kanavia käytätte vapaa-ajan asukkaiden tiedotukseen ja/tai markkinointiin? Valitkaa kaikki käyttämänne kanavat.

- 1 kunnan verkkosivuilla vapaa-ajan asukkaille kohdennettua tiedotusta
- 2 uutiskirjeet
- 3 vapaa-ajan asukkaille suunnatut infotilaisuudet ja tapahtumat
- 4 kotiosoitteeseen postitettava opas/materiaalipaketti tms.
- 5 vapaa-ajan asunnolle jaettava opas/materiaalipaketti tms.
- 6 paikallis- tai ilmaisjakelulehdet
- 7 some-kanavat (FB-sivut ja -ryhmät, Instagram jne.)
- 8 yleiset ilmoitustaulut (esim. kunnantalo, kauppojen aulat)
- 9 tapahtumakalenterit
- 10 muu, mikä? _____
- 11 emme erityisesti tiedota vapaa-ajanasukkaita

9 Tehdäänkö tiedottamista palveluista ja tapahtumista vapaa-ajan asukkaille Voitte valita useita vaihtoehtoja.

- 1 keväällä
- 2 kesällä
- 3 syksyllä
- 4 talvella

10 Millaisia muutoksia vapaa-ajan asukkaiden palveluiden käytössä tai tarpeissa on tapahtunut viimeisten vuosien aikana? (avoin)

11 Mitä muuta haluatte kertoa kuntanne vapaa-ajan asukkaisiin liittyen? (vapaa sana)

Kiitos vastauksistanne!

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ISBN 978-952-7515-17-4 (PDF)